

Catel I

Iacob Burghiu

Soare în cârjă

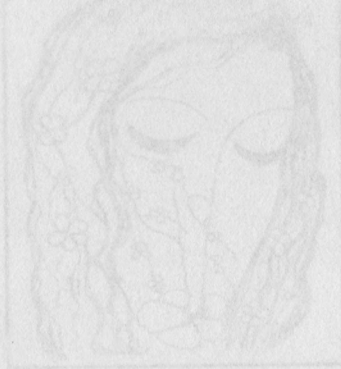

Julian

Iacob Burghiu

Soare în cârjă

nuvele

© Iacob Burghiu 1999
© Editura "IULIAN" 1999
ISBN 972-922-36-8

CZU 859.0(478.9)-32

B 94

Editori: Petru Rusu, Silvia Ursachi

Corector: *Tatiana Chiriță*

Coperta, prezentare grafică: *Marina Andruhin*

Machetare computerizată: *Ghenadi Popescu*

ISBN 9975-922-36-8

© Iacob Burghiu 1999

© Editura "IULIAN" 1999

*ÎNCHIN ACEASTĂ CARTE
LUI ÎȘOR CREFU*

prima editie in grafie latină

De mic copil asteptam soarele în marginea
satului. Să răsară și să asfinte.

Intr-o zi l-am pierdut. îl caut prin lume
și nu-l pot găsi. Intreb, și oamenii înalta din
umeri:

«O fi fiind pe undeva...»

Soarele meu s-a împartit. S-a ascuns în
oameni. Răsare și asfinte. Și eu îl adun în
bagini...

Lume! am legat o carte. Pentru tine... Dacă
vrei, deschide-o.

Gzurgheci

Steaua

Dimineata deschide porțile ogrăzilor. Satul mai odihnește încă, dar la răsărit, între cele două dealuri, se strânge lavă fierbinte. Zile în șir, în toată dimineața, cerul e în văpăi. Nerăbdătoare raze bat într-o poartă, într-o ușă, în două ferestre. Cheamă.

Cu traista pe umăr, mătușa Veta trase după ea portița și o luă spre șosea. Pe la marginea satului o ajunse din urmă mașina colhozului.

— Unde mergi, mătușă? întrebă badea Ion, președintele.

— La Bălți, Ionică.

— Atunci urcă, îi zise badea Ion, deschizând ușița, că noi tot într-acolo ne ducem.

Mătușa se așeză dinapoi, într-o margine, își puse traista între sandale și spuse:

— Chiar vă mulțumesc.

Șoferul, badea Ghiță, întinse posac mâna să închidă portiera și trase o căutătură la traista mătușii. Prin răritura ei îi păru deodată că-i lucește ceva așa ca o pelicică brumărie. Că-i plac lui badea Ghiță, de mult își bate capul de-o cușmă. Mătușa îi prinse căutătura și înveli traista cu șalul. S-or mai pricepe.

Badea Ghiță pricepu în felul lui și se plecă

la urechea președintelui:

— Să știi că se duce la târg să facă speculă.

— Ei, asta-i! făcu neîncrezător președintele.

N-o cunoști tu pe mătușa Veta?

— Îmi pun capul că are pielicele în traistă, zise badea Ghiță, tot trăgând cu ochiul peste umăr.

Mătușa Veta prinse ceva din șușoteala șoferului și-și zise:

«Lasă-i, săracii, să vorbească. Că și-au făcut pomană cu mine și m-au luat».

Președintele întoarse capul, îi cântări cu privirea traista, pe urmă se uită în ochii mătușii. Mătușa îi citi bănuiala și, stingherită, își feri privirea.

— Te pomenești că așa o fi, mormăi în barbă badea Ion.

Șoferul îl privi cu înțeles: nu-ți spuneam eu?

Orașul fugea și el, nălucind departe, dinaintea mașinii. Dar iată că mașina îl ajunse în sfârșit. În geam, ca pe ecranul unui televizor, apărură căsuțe mici, apoi tot mai mari. Una până în nori, cum i se păru mătușii, astupă ecranul de azur și se pierdu undeva îndărăt, făcând loc unui parc, ghemuit între clădiri.

— Unde te dai jos, mătușă? se interesă badea Ghiță. Nu cumva la piață?...

— Ba te-aș ruga să mă lași chiar aici. Că mai am vreo doi pași, îi răspunse mătușa.

Mașina ajunse în dreptul celor doi ostași, înveșniciți la intrare. Mătușa Veta coborî și porni

zorită pe-o cărarușă.

Președintele privi la badea Ghiță:

— Ce zici?

— Știu eu? strânse din umeri badea Ghiță.

Cum intrară pe poartă, o văzură pe mătușă stând jos, lângă o frunte de marmură ce veghea deasupra unui covoraș cu flori vii. Scoase din traistă un ștergar alb și-l așternu, puse deasupra o bucată de pâine, o împărți în cinci și șopti:

— Luați, băieții mamei...

Hulubi albi se iscară îndată în preajmă și începură a ciuguli bucățelele de pâine. Le-au ciugulit și s-au ridicat sus, s-au împrăștiat pe tot cerul. Bătrâna îi petrecu cu privirea blajină și zise:

— Iaca na, v-au luat pâinea păsările. Să fie sănătoase. Las'că vă aduce mama alta.

Președintele se opri în fața plăcii de marmură cu numele eroilor căzuți în lupte. Le trecu cu privirea pe toate, dar nu găsi printre ele pe feciorii mătușii. Bătrâna îl întrebă:

— Nu-i găsești?

Președintele tăcu. Apoi murmură stingherit:

— Pe câte știu eu, ți-au căzut flăcâii care la răsărit, care la asfințit...

— Știe mama unde-s feciorii ei, adăugă ea. Acu sunt cu toții împreună...

Mătușa Veta scoase din traistă un ulcior cu apă și o cană. Turnă în cană și stropi mai întâi un colț de covor, pe urmă altul și tot așa, până isprăvi toată apa.

— E răcoroasă... murmură ea. Că v-am adus apă vioară, apă neîncepută.

Florile, legănându-se în scrânciobul vântului, șușoteau între ele, și mătușa Veta dădu din cap mulțumită. Creșteau miresme și nici marmura nu mai părea atât de rece.

La poartă așteaptă mașina președintelui. Mătușa Veta își deapănă pașii pe lângă ea și vrea să-și vadă de drum. Badea Ion sare iute și-i deschide portiera. Mătușa Veta urcă. În geam se oglindește o față de femeie arsă de soare, cu falduri adânci pe la ochi și gură. De sub o broboadă neagră privesc doi ochi negri, adânci...

— Când să te mai aduc, mătușă?

Pufăie inimos motorul și mașina se urnește din loc.

Coasta de drac

În geam ciocănește ploaia. Pe prag vântul fluieră prin crăpătura ușii. Se cere în casă. În vatră pocnește un lemn aprins. Pe plită clocotește oala. Capacul saltă pe gura ei, îl gâdilă aburii.

Lelea Dochița a tăiat cocoșelul porumbac să facă o zeamă. Așa-i porunca lui badea Pintilie, bărbatul ei. Înainte vreme, când trăgea sapa în rând cu toții, nu mai căuta carne în strachina cu borș. Dar acu, de când ține creionul între degete, nu poate fără ea. Ba a mai prins obiceiul să vină acasă afumat. Cică un pahar de băutură dezleagă mintea. Dar dacă ia unul, i se ridică și pofta. La al doilea uită că Dochița îl așteaptă cu mâncărica gata. După alte vreo câteva, își aduce aminte de toate vădănila din sat. Le deapănă pe degete, apoi își scoate creionul din tureatca ciubotei și înseamnă cui îi trebuie de foc, cui la moară. Săracele, dacă n-au bărbați... Și el, om cu răspundere, ține socoteală de toate. Dacă-i brigadier!.. O fâțaită ca Maria și aceea s-o ia în căruță?! N-a spus mai dăunăzi la fântână că numai să-i vie ei cheful, îl joacă pe dește pe badea Pintilie, așa cum știe ea. Auzi, batjocura! N-are bărbat și strică vatra altora. Umblă cu dresuri, să fie mai bălaie la obraz. Alege câte două oale de

smântână și-și frăgezește fața. Când o întâlnește pe Dochița, nici «bună ziua» nu-i zice. Tac amândouă. Numai cumpăna scârțâie. Dar în sat, cu alte neveste, o vorbește. Cică badea Pintilie o lasă, că prea-i ea moaleșă și smerită. De, așa-i ea, lelea Dochița. Femeie domoală. Își apleacă fruntea la toate. Îi îndură și harțagul la beție. Pintilie, cum intră pe ușă, caută melestul și strigă:

— De astă dată numaidecât ți-o gălesc.

Așa-i năravul lui. A auzit din oameni că cică femeile au o coastă de întrecut. O coastă de drac, care trebuie smulsă, ca muierea să nu iasă din cuvânt. Aseară a dat să i le numere și când tocmai a achipuit-o pe a zecea, au sărit vecinii. Omul s-a cam fâstâcit și i-a spus nevestei:

— Na melestul, Dochiță, și pune de-o mămăliguță, că, uite, ne-au venit musafiri.

Lelea Dochița și-a amintit de istoria din ajun și un junghi ascuțit a împuns-o în spate.

Motanul a sărit de pe sobă, s-a întins lung, a căscat de trei ori și și-a găsit pătuc în poala lelei Dochița. Căldura a aburit ferestrele, răceala s-a tras prin colțuri, sub laiță. Vreme moale. Trage la somn.

Și când tocmai să ațipească lelea Dochița, cineva a bocănit la ușă.

— Deschide, l-am adus pe tovarășul brigadier, răsună de afară un glas bărbătesc.

Era Ghiță, vecinul lor de peste drum.

L-au tăbârcit cu greu pe badea Pintilie în

casă și l-au desfătat. Lelea Dochița i-a strâns capul cu un ștergar ud, să nu-i plesnească cercurile, și pe urmă parcă o mână rea a împins-o să-l întrebe de nu vrea niște moare, să se dreagă. Badea Pintilie a scăpătat o privire printre gene. Din cotruță își scoase capul pe sub perdea melesteul.

— Dă-l încoa, Dochiță, mormăi badea Pintilie și, dând să se scoale, se răsturnă.

Ghiță și lelea Dochița l-au așezat înapoi.

— Unde l-ai găsit? întrebă Dochița.

— La Maria în poartă, zise omul, ieșind pe ușă.

— Iar Maria!

Pe obrajii lelei Dochița înfloriră doi maci aprinși. Ochii uscați scânteiară spre badea Pintilie.

«De-aiștia îmi ești, brigadire? Apoi stai tu...»

— Melesteul, n-auzi? scrâșni badea Pintilie, întinzându-se către ea.

Lelea Dochița îl îmbrânci înapoi cu sete, de-i sări bluza din copci, și-l săpă cu numai două cuvinte:

— Dă! Încearcă!

Broboada se desfăcu, răsturnând părul pe umeri.

Badea Pintilie crăpă un ochi mirat spre lelea Dochița. Ia te uită! Deschise și pe celălalt. Visează? Dă-l naibii, că-i bun visul. Dar știi că-i frumoasă Dochița mea? Uite cum îi ard ochii. Ea să fie?.. Iși duse degetul la gură și-l mușcă îndesat. Nu doar me. Îi trecu și beția. Simțea și zahăr și pelin

pe suflet. Cum de n-a văzut-o el până acum?
Întoarse ochii la melesteu și zise încruntat:

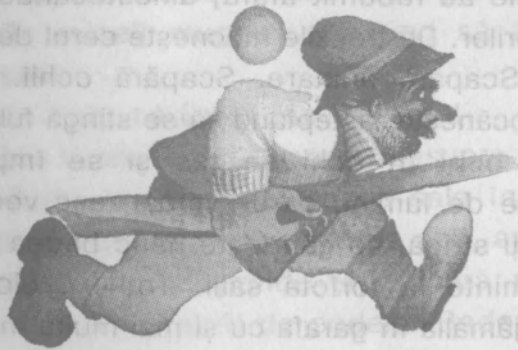
— Pune-l pe foc, Dochită, și încălzește zeama,
că s-au isprăvit gătejele.

Vecinii își fac de lucru prin ogrăzi. Stau în
așteptare. Nu dau buzna. Cum să intri așa nepoftit
în casa omului? Dar, ce să fie?... Lampa se suie
pe cuptor, la cald. Se stinge. Vecinii privesc la
ferestrele negre și-și aduc aminte că prin sălașe
îi așteaptă nevestele.

La crucea drumului casa s-a ogoit. Doarme...
De după un nor păsește, plină și mândră, luna. Se
face mai cald. Se încălzesc băltoacele, se
dezmorțesc gardurile, răsuflă pământul, de parcă
i s-ar fi mișcat o coastă.

A doua zi badea Pintilie a ieșit în ogradă să
despice niște lemne. Îl furnicau tinerește mâinile,
se cereau la muncă. Iar lelea Dochită se porni,
ca de obicei, la fântână după apă. Cumpăna scârțâi.
Maria, văzând-o, pentru întâia oară îi spuse «bună
dimineața» și-i întinse ciutura plină.

Badea Vasile Lupu

Creionul își scutură îndârjit gămălia de garafa goală. Cere liniște.

Sala tălăzuiește. Ferestrele zbârnâie, lămpile cu sticlele umflate de jar își frământă neostoite limbile.

Noaptea a colindat tot satul, a tras perdea neagră pe la geamuri și a pofțit și la club. S-a tupilat la poala salcânilor din bătătură și așteaptă până s-a mai potoli focul.

Iată că ferestrele și ușile s-au deschis larg și tunetele au răbufnit afară, amestecându-se cu glasul norilor. De trei zile mocnește cerul deasupra satului. Scapără amnare. Scapără ochii. Badea Vasile ciocănește, așteptând să se stingă fulgerele. Dar din ochi în ochi se țes și se împletesc curcubeie de lumini, care-i împânzesc vederile.

«Toți strigă, se gândește năuc badea Vasile, luând aminte la forfota sălii. Toți». Creionul își repede gămălia în garafă cu și mai multă îndârjire. Sunetul nu se întărește, rămâne veșted.

— ...semănăturile, semănăturile... deslușește badea Vasile.

Din pânza vărgată a curcubeului țâșnește o dungă neagră ca o brazdă răsturnată și acoperă sașa. Apoi alta și alta. Printre ele răsar rare

firicele verzi. Grâul... Firele sărace se înalță ca niste mâini răsfrânte și-i fac lui badea Vasile din degete, dojenindu-l.

— ...vitele, vitele... sare un glas subțirel de femeie, și verdele sărac al ierbii pălește, se întunecă. Badea Vasile aude parcă vitele boncăluind a foame.

— ...lumina, lumina... și cruguri portocalii se rotesc prin sală, iar para lămpilor prinde a bate batjocoritor din unghii.

— Afară cu el, nu-l vrem președinte, strigă Costache Negru, care tocmai sărise pe scenă, și-l împunge cu privirea pe badea Vasile.

Creionul încremenește pe garafă. Două perechi de ochi — negri și albaștri — își încrucășează săgețile. Badea Vasile simte vâlătucul fierbinte de curcubeie sfredelindu-i pieptul.

— Pe mine? mugi el, cercând să acopere durătul sălii.

— Pe tine, bădie! Atâta ți-a fost!

Badea Vasile repede garafa deasupra capului, pregătindu-se parcă să pălească sala în frunte. Dă să spună ceva, dar un strop de apă, aninat de buza garafei, se desprinde și-l picură pe nas. Garafa se desface surd de podele. Badea Vasile închide gura și sare jos de pe scenă. Pânza curcubeului se despică în două până la ușă, petrecându-l...

— la nu mai boci și tu ca la mort, se stropși badea Vasile la lelea Catinca și se întinse pe pat, fără să-și lepede ciubotele.

Uscându-și obrajii în colțul broboadei, femeia se așeză lângă el. Îi încheie bumbii cămășii, își petrecu degetele prin părul lui și zise, scâncind printre buze:

— Vasile, ce ne facem acum? Casa nouă încă nu-i gata. Măcar să mai fi așteptat și ei o țără, până vedeam toate la bun sfârșit. Că nu dau turcii. Iaca, Petrea Bucătaru din Stolniceni a rămas și el de căruță, dar, vezi, Doamne, a apucat să-și ridice casă la oraș.

Badea Vasile îi trase o căutătură, de-i astămpără harțagul, apoi se ridică, își zvârli haina între umeri și ieși afară.

Se îngâna ziua cu noaptea și prindea glas prin ogrăzi. Au clătinat din creștete salcâmi, tot uitându-se la casa cu ușile date de perete și ferestrele stinse. Anapoda!

Badea Vasile se așeză pe o piatră, sub mărul de lângă poartă. Scăpără un chibrit. Își ogoi sufletul cu câteva fumuri. Privi în vale.

Aha! Iată acoperișul acela de stof! Înfipt obraznic în crengile copacilor. Țigara fostului președinte se înroși la colțul gurii. Mărul fumegă ușor și întinse o mână. Badea Vasile se avântă spre ea. Creanga se îndoii în palmă.

— Apoi, măi Costache, mai vorbim noi, scrâșni printre dinți badea Vasile, ieșind de sub măr. Nu mă dau bătut așa cu una, cu două. Ne puneți unghia în gât? Vă îndoim noi gârbița... La toți...

Slobozită, creanga se întoarse la loc, fremătând. Lângă gard țigara își dezveli focul în uliță. Mai

la deal, de după cotul drumului, veneau vorbe aduse de pași.

«S-a isprăvit adunarea», își zise badea Vasile și, strivind mucul de țigară cu călcâiul, se tupilă zorit în dosul gardului.

— A adormit badea Vasile, vorbi unul din trecători, privind la ferestrele stinse.

— Visează la mai mare, scârțâi ciubota altuia chiar lângă gard.

— Ia lăsați, măi... Ce să-i mai cătrăniți inima omului? Îi ajunge adunarea.

Văcarii colhozului, Miron și Terente, l-au ascultat pe șeful cramei Filimon și și-au dezlipit coatele de gard.

— A mai paște și el vacile, poate a mai prinde la minte... Ca mine, zise mucalit Miron.

Badea Vasile se ghemui și mai tare, de parcă bubuise alături tunul. Glasurile alunecară la vale. Încet, să nu stârnească hudîța, se ridică. Tropăiră alți pași. Badea Vasile îngenunche și căută printre gard. El e. Înalt, slăbuț. Cu pălărie. Calcă apăsat. El e, Costache Negru.

Gardul icni în mâini. Badea Vasile băjbâi prin întuneric în jurul lui. Degetele găsiră o piatră înrădăcinată în pământ. O smulse cu înverșunare și crescă în poartă. Pașii sunau aproape...

— Ia stai, bădie! strigă o femeie din urma lui Costache Negru. Stai, că mă tem de câini.

Badea Vasile se făcu nevăzut după gard. Ce, încă o inimă? Una în piept, iar alta zvâcnește în palmă. Mai să plesnească! Își descleștă degetele.

Zâmbi acru și cucui piatra pe un par din gard. Mâna se ușură, dar se împietri pumnul. Perechea coborî ulița.

A-mbobocit ziua. O rândunică se desprinsese din streășină, se iuți în vale, săgetă peste sat și ieși la șosea.

— Mai repede, își zise badea Vasile, pornind zorit la drum, ca omul care știa acum încotro să apuce...

N-a mai ajuns la raion. S-a oprit în Valea Săliștii. Înfricoșat să nu-l vadă cineva, s-a șupurit îndărătul stufului și papurii dese. A mai făcut câțiva pași. Dinaintea lui s-a deschis iazul, încins în legătoarea deasă de papură, rogoz și stuf. Badea Vasile tăvăli iarba, așezându-se. Cerul — clopot. Soarele — limba lui.

— Oamenii au dreptate, îi sună în auz. Cuvintele astea îi pasc urma din sat. Cine îi vorbește oare?

Ochii spumegară spre cerul tulbure. Se întoarse pe o coastă și-și îndreptă privirea spre valurile sumane ale iazului. De pe mal, dintr-o creangă a răchitei se desprinsese, învârtindu-se, o frunză. Unda o cuprinse în brațe și o potoli, legănând-o.

Cerul usucă pe plita lui grăunțe albe de nouri. Soarele rumen, ieșit de după un nor, se hârjonește cu iazul, răchita de pe mal picură cu nasul în apă. O liniște și o pace, ca de pe altă lume...

Badea Vasile zăbovea cu ochii închiși. Îl trezi bâzâitul unei strechii. Sări în picioare. Căută vinovatul cu ochii împrejur. Nimeni.

...Drumul l-a adus în pădure. Că pe aici trece

el, de când l-au croit străbunii. În fundul văii se arată satul. Din verzimea lui se înalță mâini multe și răsfirate. Se întind încoace... Parcă îl cheamă... Badea Vasile își duce palma la ochi. Se dă la umbră. Să nu-l vadă cineva. A mai sta o zi-două, până s-a limpezi apa Prutului, că s-a tulburat de atâta ploaie.

Se trase în adâncul pădurii. Să nu-l vadă, să nu-i vadă... Să-l caute, să-l cheme...

Pădurea crește... Frunze cad, frunze înverzesc... Gânduri...

Două zile și două nopți încheiate stă badea Vasile în pădure. În zori a ieșit la margine să privească cum se ridică din pat satul. Simțea tocmai de aici fumul hogeacurilor. Odată chiar s-a pornit, dar l-a prins ziua și s-a întors. Iar când s-a întunecat, și-a zis că nu găsește drumul. Aseară a plouat. L-a adăpostit pădurea cum a putut cu poala ei, totuși l-a burezat binișor. N-a dormit toată noaptea.

Badea Vasile privi spre cer. Numai nori. Trebuia să-și facă o colibă, c-a veni iar o ploaie. De topor și-a făcut rost ieri. L-a furat de la tăietori. Patru căpriori are. Îi mai trebuie unul. Iată o creangă potrivită. Îl zădără tocmai din vârful stejarului. Se apropie de tulpina copacului și privi înrăit la ea. E sus! Asta-l întărată. Spânzură toporul de curea, încolăci cu mâinile și picioarele trunchiul stejarului, își îngruzi puterile și porni să urce pe îndelete. Desprinzându-se dintre crengi, răzbătu la locul merit. De patru ori se cutremură stejarul. De patru ori. Atât. Creanga bufni la pământ. Coborî și badea

Vasile. Gândeai că n-am să pun mâna pe tine? Îi vorbi el cu harțag. O ciopli de degete. Îi reteză arătătorul, apoi, luându-le pe toate la braț, le duse sub un măr pădureț. A ales locul acela, că nu bate la ochi când intri în poiană. Întări căpriorii în pământ. Acoperi coliba cu frunze uscate. Și când socoti că e gata, se așeză în gura colibei. Tocmai acum simți că-l frige la linguriță. Ce i-ar prinde bine o bucată de pâine proaspătă! Îi trecură pe dinaintea ochilor vârzare, plăcinte, o oală cu zamă din care ies aburi, un pui fript, ghilosit în smântână și un pahar cu vin, fața soarelui. Înghiți apa din gură. Băgă mâna în buzunar și scoase tabachera. Încă cinci țigări. Una o fumează azi, una deseară. Celelalte le rupse în jumătate. Se uită spre cer. Amiaza zilei. Se sculă și porni printre copaci...

... lată-i, lucrează. Tăietorii. Răstoarnă un copac. Crengile trosnesc. Acu e vremea. Se repezi și inhăță traista. Și, la fuga, printre copaci. Se opri nu departe, într-un desiș. Își ciuli urechile.

— Măi, ortaci, să stăm la masă, vorbi unul dintre tăietori.

— Du-te și așază, că venim și noi.

Tăcere.

— Măi Sofronică, ți-am spus doar să anini traista în copac.

— Da ce-i?

— Ai să stai cu lingura în brâu. O fi vreo dihanie undeva aici, în preajmă...

Cum auzi vorbele, badea Vasile se mistui în desiș.

...Nu s-a atins de merinde. A lepădat traista în cărare. S-a culcat în iarbă, uitându-se la un crâmpei de cer. Zburând de pe un copac pe altul, a venit noaptea. Frunze cădeau, frunze înverzeau...

Fiecare om are un bob de soare, o hrincă de lună, o stea. Fiecare cu steaua, cu rostul lui. Unul cu vacile, altul cu tot satul... Atunci, ce-au tăbărât cu toții tocmai pe dânsul, pe Vasile Cojocarul? Apoi de atâta că s-a făcut omul nostru al naibii, asta-i. Gălăgia din club îi țiu în urechi. Se ridică în pirostrie. Ce are Costache cu mine?

De sub coaja stejarului se dezgoli fața lui Negru. Se uită mândră.

— Tu dacă aveai vreo nevoie, bre, ce n-ai venit să-mi spui? Așteptai poate să te caut eu pe tine, să-ți aflu eu nevoia...

Negru zâmbi și se afundă. Așa-i el de mic, mândru, nu s-a schimbat nici o țără. Badea Vasile tuși de două ori și se sculă în picioare. Răcoarea îl strânge de umeri. Trebuie să atâte focul. Vreascurile-s puține. Picioarele-l duc printre copaci. Pârâie lemne uscate în desiș.

Un câine cu două lumânări în frunte ieși din sihlă. Din trei sărituri ajunse la colibă. Mirosi pe jos. Dintre copaci se arată și badea Vasile. Fiara își ciuli urechile, se feri țepănă înapoi și se opri în mijlocul poienii, proptindu-se în două labe. Badea Vasile lăsa grămadă uscăturile, strânse niște frunze și aprinse rugul. Flacăra izbucni zgomotoasă. Vasile întoarse ochii. Rămase buimac. Două bucățele de jăratic în mijlocul poienii. Lupul... Omul își înfipse

ochii în ai fiarei. Privi ațintit în luminile lor. Lupul făcu în lături și se mistui în desiș. Badea Vasile răscoli prin tufari, apoi se întoarse și mai hrăni focul. Încetul cu încetul îl prinse somnul și-l răsturnă lângă mormanul de jăratic.

Badea Vasile deschise ochii abia a treia zi. Soarele sta chiar deasupra capului. Nu-i venea să se ridice. Îi umbla o moleșeală prin tot corpul. Frunze cădeau, frunze înverzeau. Gânduri... Oricum, Costache ăsta are draci.

Toată ziua s-a frământat pădurea. Apoi s-a potolit. Soarele la asfințit a dogorât tot cerul. Azi a ars mulți cărbuni. Frunze cădeau, frunze înverzeau. Badea Vasile nu se clintea din loc. Se tot pârăpălea fără odihnă de pe o coastă pe alta. Tolănise frunzele uscate și iarba și parcă tot aștepta ceva...

— Lasă că tot o să umblați voi după mine...

De sub coajă se dezgoli, ca și aseară, fața lui Costache. Se auzeau, șușotind domol, două frunze.

— Da, bre, am uitat că ai venit anțărt la mine și te-ai plâns că te plouă în casă.

— Dacă ai fi uitat numai de mine, dar așa...

— Mai știi, măi Costache, făcu domol badea Vasile.

Costache zâmbi prietenos. Lui badea Vasile i se încălzi inima. Îl cuprinse un dor. Satul doarme... Ce-ar fi dacă i-ar bate în miez de noapte la ușă?

Se ridică, luă toporul în mână și se porni. Un vânt îl lovi în față. Se simțea rariștea pădurii. Deodată, la doi pași, dădu peste doi cărbuni aprinși. Lupul la traista lepădată... Nu-l simțise. Ca un dulău

zădărnit, lupul tăbări pe el. Toporul zvâcni în sus și căzu înapoi. Două labe îl prăvăliră la pământ pe badea Vasile. El căscă ochii și privi zălud la fiara ce se zbătea alături.

Un arcuș încercă prima strună, a doua, a treia și a patra. Îs toate întregi. Și porni o melodie izvorâtă dintr-o inimă ce se bucura de viață. Ascultau iarba, copacii, luna, stelele. Zâmbea badea Vasile.

Până în zori jupui pielea. I-a prinde bine. O grămădi subsuoară și ieși la marginea pădurii. Soarele ieși de după deal. Cerul părea mare ca niciodată.

Fiecare om are nevoie de un soare, ca să-i deschidă pleoapele și să-i încălzească inima; de o lună, ca să-l mângâie; de pământ, ca să aibă pe ce pași și, numaidecât, de un lup... Să alunge fiara ce pândește în noi...

...Mergea tot mai zorit, ca omul care știe acum încotro merge.

— Catinca, Ionică m-or fi căutând, sărmanii, se gândi badea Vasile, croindu-și cale pe cărăruia ce îl scosese la drum.

Peste un an, la o cumătrie, după câteva pahare de vin, povesti întâmplarea. Acum știe tot satul, și-i zic toți badea Vasile Lupu. Iar pielea de lup o trase Ionică prin colb vreo două veri, strășnicind băietanii satului. Într-o zi se duse la scaldă și cineva o scăpă pe apa Prutului. Ionică nu mai stătu să-i spună lui tătâne-său, dar nici badea Vasile Lupu nu mai întrebă de ea.

Coasa

Cerul macină norii de ploaie. Soarele își împinge într-o parte gurarul. Un șuvoi de ploaie rătăcit năvălește în sat și se stinge. Fumul din hogoacurile cuptorașelor își întinde fatca pe gardurile ogrăzilor. Un nuc cu coaja crăpată de ploaie și cu vârful ros de vânt dă din aripi. De ce oare nu se potolește? Oftează, că nu degeaba se tot întinde spre fereastră. Ascultă cum se bate inima casei. Foșnește nucul...

Sub cușma lui s-au grămădit găinile lângă o trecă hârbuită și se ciupecsc de la bucățelele de mămăligă.

— N-are să plouă, Costache, rosti tușa Mărioara, torcând vorba din fuiorul gândurilor și scuturând din pestelcă ultimele fărâməturi.

— S-ar mai cădea o țără, zise moșneagul, curățindu-și soba lulelei.

— Bre Costache, ia te uită, loboda are să ne îngroape, oftă bătrâna, arătând spre bălăriile ce umblau să sară gardul.

— Aș cosi-o, dar coasa a trecut în mâinile lui Andrei, zâmbi moșneagul pe sub mustăți și, turnând tutunul în gura pipei, îi dădu foc. Păcâi din lulea și deodată-și mistui zâmbetul.

...Are noroc Costache de un singur fecior,

că pe ceilalți trei i-a luat vârtoarea războiului. Rămăsese numai Andrei, că întârziase de ceilalți cu vreo șase ani. Pe atunci ducea caii de căpăstru la arat, că nu putea să țină coarnele plugului. Era bun doar să stea cu nasul în carte și să scape vaca în semănături. Vedeau bătrânii că s-a născut cu cartea-n mână și nu-l sileau la lucru, chiar după ce se împrăștiase ceața războiului și trei feciori nu li s-au mai întors, că-i primise pământul în haine soldățești. Munceau singuri...

«Măcar el să nu tragă sapa!» își ziceau bătrânii. Știau ei cât e de lungă și grea coada de sapă, de l-au trimis pe Andrei la învățătură.

Andrei rămăsese să lucreze la oraș. Pe atunci moș Costache, după obiceiul pământului, i-a dăruit o coasă, zicându-i: «la-o și-i tăia buruiianul din bătătură». Se trăgea moșneagul din neamul cosașilor. Neam hrănit și păzit de coasă.

Bătrânii vorbeau despre vreme, despre flori, dar gândul lor clocotea la coasa aceea. N-au primit de opt luni scrisoare de la oraș. Multe înțelege moș Costache, dar pe asta n-o poate pricepe. Să nu scrii tu câteva cuvinte?...

— Ei, v-a venit vreo veste? își iți capul de după gard baba Pelaghia, vecina lor. Moșnegii tăceau.

— Mie uite că mi-a venit! se lăudă Pelaghia și dispăru, lăsând în urmă vorba ca un spin în carne.

— Fa Mărioară, o fi crescut buruiian și la Andrei.

— L-o fi cosit.

— Cum să-l cosească, dacă cutea stă pe horn,

zise bătrânul și trase un fum tocmai până în călcăie.

— Poate a veni el și a lua-o.

Moș Costache strânse luleaua în buzunar, se ridică și spuse:

— la dă-mi haina și pălăria...

Mașina se desprinse din marginea satului, stârnind colbul ce dospea în drum.

— Măi băiete, când ajungem în capitală? întrebă moș Costache, ștergând cu pălăria fereastra cabinei.

— Până deseară numaidecât, moșule, răspunse șoferul, un băietan uscățiv la față.

Copacii alergau pe marginea drumului. Mașina îi întrecea și îi lăsa departe în urmă, călcând drumul cu roțile.

— Dragul moșului, mă duc și eu la oraș să-mi văd feciorul. Andrei Brăzdaru îi zice. Nu cumva îl știi?

— Păi cum să nu-l știu? Că doar e inginer la noi. Te-a poftit în ospetie? L-a pălit dorul, pesemne...

— Da, răspunse cu jumătate de gură moș Costache.

— Ai un fiu de treabă, moșule, făcu șoferul.

«Seamănă că-i bine», se gândi moșneagul și, vrând să vadă mai degrabă capătul drumului, începu să numere copacii de pe marginea șoselei. Ce nu face omul, când îl apucă bucuria? Și totuși... De ce nu scrie? Opt luni... Bre, opt luni e vreme...

Când a umplut desaga vântului cu ofuri și cu fum de tutun, a apărut ca-n palmă orașul, care clipea din ochi, căci ziua își pierduse fața, iar noaptea sta rezemată de porțile lui, vrând să le

spună tuturor: «Bine v-am găsit!».

Șoferul opri mașina lângă un gard de plopi. Printre crengile copacilor licărea un bumb de lumină pus la intrarea casei. Moș Costache lăsa un «mulțumesc» în mâna șoferului, dar acela îi mai strânse o dată mâna, făcându-i cu coada ochiului, chip că suntem de-ai noștri. Moșneagul își îndreptă haina și porni spre ușă. Intră. Ridică scările moșnegește. Își scoase pălăria, strânse în ea boabele de osteneală și o puse în buzunar. Se apropie de ușa din colț și ciocăni cu sfială. Apoi se așeză jos și se hotărî să aștepte. Dă, oamenii poate au de lucru. Nu se grăbesc să deschidă. S-or răspunde, dacă or vrea...

— Intră mai repede, se auzi prin crăpătura ușii o voce de femeie. Moșneagul intră. De după o perdea neagră se auzi iar vocea: M-am copt bine azi la soare. Te-am așteptat și pe tine. Acuși mă spăl și vin.

Moș Costache înțelese că-l luase drept altul și că pentru acel altul era ușa deschisă, dar tăcea, de parcă cineva îi cususe gura. Deodată perdeaua se dădu într-o parte. Ieși o femeie blondă, cu ochii închiși, aruncă ștergarul, puse pe gâtul moșneagului cercul mâinilor albe și spuse: — Deschide-mi ochii, Mitule...

— Deschide-i singură, draga moșului, zise moșneagul și-i desprinse mâinile de pe gâtul lui. Femeia scoase un țipăt și fugi după perdea. Cu cîtea în mână, moșneagul făcu un pas înainte și dădu să-i spună că îl caută pe Andrei, dar tocmai

atunci se auzi soneria. Intră Andrei, care îmbrățișa niște sticle de șampanie.

— A, tata! Noroc!

Puse cumpărăturile pe masă și se duse și el după perdea.

— Am venit mai devreme acasă. N-a fost adunare, zise Andrei.

— La ce-a venit?

— Știu eu?

— Nu cumva după bani? Bagă de seamă.

— Lasă că-i dau foaie de drum, nu te teme, șopti Andrei.

Uneori și șoaptele detună.

— Ce-i cu tine, tată? întrebă Andrei, ținând în mână o cană cu apă.

— Inima mă dă de sminteală, dragul tatei. Ți-am adus cutea, Andrieș... Măine plec, spuse moșneagul, căutând să prindă ochii feciorului.

— Înțelegi mata, noi în seara asta, tăticule... ne cad niște oaspeți...

— Lasă că-s deprins la aer, făcu bătrânul, stingherit deodată. Am să dorm în șopron. Pun cutea lângă coasă.

— Dacă vrei, vorbi Andrei, tot uitându-se la soția lui. Uite cheile.

Noaptea se așezase la taifas cu pământul. Nori negri se învălătuciseră deasupra orașului. Moș Costache intră în șopronul de scânduri. Dădu prin întuneric de câteva vechituri, le așternu și se întinse pe ele. Afară norii se înfierbântaseră la trântă, de le curgeau sudorile. Ploaia bătea toba în acoperiș.

Un bici gros de fulger se rupse din nori. Lumina răzbătu în șopron. Moșneagul văzu deodată o coasă aninată lângă ușă. Se apropie de ea. Ochiul acoperișului se îndârjea să-i spele rugina. Moșneagul luă coasa. O pipăi.

— Ea, se bucură moșneagul, cunoscând-o după vârful îngust.

... N-auzea nici cântecele ce răsunau în casă, nici sârba guzganilor din jurul lui, nici ultimul tunet. Poate își amintea cum îl ducea pe Andrei călare pe grumaz, cum îl petrecea la școală în fiecare dimineață, cum striga celorlalți trei să ia demâncare și să se ducă la lucru; își amintea de fiecare pas, de toți cei douăzeci și șapte de ani ai lui Andrei.

Noaptea s-a scurs demult în albul fumegos al zilei. Rămăsese numai o spumă de nori, când moș Costache ieși afară. Se întâlni cu Andrei. Privirile lor se împletiră. Andrei vru să spună ceva, dar își îndreptă ochii la coasă. Coasa tăiasse cuvântul acela cu vârful ei încă neruginit. Moș Costache se întoarse și plecă. Andrei rămase cu ochii în pământ, scobindu-l cu vârful sandalei. Un vârtej de vânt veni și-l palmui. El tresări, vru să-l ajungă pe moșneag, dar glasul soției îi puse barieră:

— Poate vii în casă?

Îi rămânea numai să-l petreacă cu ochii. Moșneagul își clătina pașii, din când în când își ducea mâna la ochi.

Pesemne e o povară pentru cer să țină nori grei. Trebuie să-i descarce pe pământ, când îl atinge coasa fulgerului.

Plușozorul

Procop s-a întors în sat. S-a așezat iar la căsuța lui să-i ungă pereții și să-i schimbe cușma. Stă casa în inima satului. În lipsa lui Procop cineva a rupt câteva scânduri din gard și a învelit ferestrele. Câte o vacă intră vara în ogradă să pască buruiianul, să nu înăbușe casa. Odată, noaptea, un haram de nor a împuns acoperișul cu un corn de fulger. N-a dovedit să ardă, că vecinii s-au trezit la vreme și, deșertând căldările pline, au potolit focul. I-a fost pesemne crestat casei pe frunte să-l aștepte pe Procop.

L-au smuls anii din sat pe Procop de tânăr, dar l-au slobozit cu floarea iernii în păr. Fetele de vârsta lui au ridicat în poale alte fete și le-au adunat în hora de pe tolocă. Cărările pe care le-a bătut Procop de flăcău s-au pierdut în iarbă.

Procop a intrat în sat, ținând drumul care se abătea pe la toate ogrăzile. Să vadă oamenii că s-a înmulțit satul. S-a adăugat o minte, două mâini... A înviat cel care a fost îngropat de gurile rele și pomenit de cele bune, ani la rând, doar în podul palmei.

Satul și-a pus ochii pe gard și strângea rouă în gură, că era dimineață. Iar Procop își ducea pașii sprinten prin mijlocul drumului și-și

descoperea de sub cușmă creștetul alb, tot spunând:

— Bine v-am găsit...

— Bine-ai venit, zise o femeie de la un gard cu împletitură de lozii, cu bucurie și spaimă în cei doi ochi albaștri, clătiți în răsărit de soare. Nu se aștepta el să întâlnească acei ochi după un gard străin.

Procop se opri, boțind cușma în palme. Magdalena... Alături de ea, din coșarca ogrăzii, crescuseră o cușmă. Un bărbat slei ochii în pământ, mocnind fum de țigară. Procop își lunecă cei doi bulgări negri de lumină peste ei și păși mai departe.

S-a priment satul. Poartă alte cușme, privește cu alți ochi. Gospodinele vechi s-au cam rărit. Și-a măritat satul fetele... Așa-i izvorul, își înnoiește albia...

Din urmă l-a ajuns o căruță, dar Procop i-a făcut semn căruțașului să îndemne roibii. Era dornic să-l ducă picioarele lui la casă cu bucuria și amărăciunea de om singur.

Casa l-a văzut de departe. Sta zgribulită între celelalte case, ca un pui de bogdaproste. Procop a deschis poarta cea mare, căci îi părea că cea mică n-o să-l încapă cu toată lumea lui întoarsă. A înconjurat casa s-o vadă. l-a deschis ochii, punând foile de scânduri lângă cuptoraș, că sunau putrede și erau bune numai de foc. A scos din sân, de pe găitan, limba de fier cu trei zimți în vârf. Cheia asta a trecut cu Procop prin para zilelor lui. A desprins cu ea baiera de fier a lăcății din urechile ușii. Lampa zilei s-a aprins în casă.

S-a apucat Procop să gospodărească. A lăut ograda, casa. În pragul primăverii au pus vecinii umărul și i-au săltat casei alți pereți, mai spre cer. Ochii i-au făcut mari, mai limpezi, să se prevadă satul, cerul. Spre toamnă casa se înalță copăcel. Într-o duminică Procop a dat fuga la Magdalena s-o cheme să-i arate castelul, dar s-a oprit în poartă. I-a auzit râsul de după geamuri.

Vecinii tot trec pe lângă casa lui, de luni până duminică. Au avut grijă să i-o păzească, s-o înnoiască, dar, iată, n-au timp s-o vadă. Și Procop, tot uitându-se la ea, a simțit cuprinzându-l o teamă de singurătate. S-a închis în casă, dar teama a intrat cu el. Până în amurg teama n-a mai încâput între pereți. Stăruia în casă năduful, cu toate că ferestrele desferecate îi aduceau adieri proaspete. Procop țâșni afară cu teama într-însul. Se zvârcoli prin toată ograda, apoi deschise poarta și ieși în drum. Se zvârli peste împletitura de lozii și se apropie de o fereastră cu gherghef de lemn. Dar lampa se stinse după geam și în lumina lunii Magdalena își făcu loc sub ogheal, lângă bărbatu-său. Sălașul intră în lumea lui molcumă și bogată. Un câine roșcat se foi în ciocleji și Procop se feri de tihna din preajmă, să n-o sperie. Aduse acasă teama și, oftând din tălpile pieptului, se așeză cu ea pe prag. În ceruri vârcolacii mâncau luna. Încolțită, ea își urma domoală calea.

...L-a prins pe Procop ziua în prag.

— Noroc, bade, zise o femeie sprijinită cu coatele de streășina gardului. Hai, ce zăbovești?

Fânul nu așteaptă.

L-au ales de câțva timp *zvenievoi*. A strâns Procop un mănunchi de neveste și adună fânul. Satul cântă: «Procop cu fetele lui».

A căutat cu privirea grebla, dacă are toți dinții, și-a cumpănit-o pe umăr. Teama a rămas în urmă și topăia după el, ca un ied.

Fânul dat la grămadă făcea urechi și asculta râsetele și vorbele fetelor lui Procop. Gudurându-se, pe tăcute, le mai înțepa pe la pulpe, se furișa prin sân și le speria. Glumea fânul cu fetele.

Râsetele fetelor și șușuitul fânului l-au limpezit pe Procop. E singurul bărbat în buchetul acesta de femei. Și toate se reped la badea Procop. Catincuța îl roagă să-i dreagă grebla, că i-a smuls miriștea trei colți. Anicuța nu poate descurca cosițele din firele de iarbă. Mărioara țipă c-o gădilă ceva rece în sân. Ilenuța nu găsește ulciorul cu apă. Mărunei îi atine calea o șopârlă ce se pârpilește la soare. La toate trebuie să dovedești, că altfel li se-nnoadă limba-n gură și nu crâcnesc trei-patru zile. Fetele is cu nazuri...

I-a venit în cap lui Procop să le lepede în voia soartei. Să se ducă la fierărie, că știe a sufla cu foiul. Dar nu s-a îndurat. Aici se mai ia cu vorba și uită... Și ele... le place să-l asculte. Le spune vreo pătăranie, de le lasă năucite. A adus din lume multe, o minte întreagă, și toate adunate din ierni grele după sârmă ghimpată. De la început le-a tăcut. Le lăsa învățătură pentru copiii lui. Gândește c-o să umple casa cu ei... Dar a căutat-o pe Magdalena

noaptea și ziua și n-a dat de ea. Magdalena, la care venea el atâta timp și cale, nu-i. S-a măritat...

Fânul nu așteaptă. Trebuie cărat, că-l astupă omătul. Și Procop începe să numere pe degete câte zile îi trebuie. Vine iarna și fetele lui se ascund prin case. Rămâne Procop singur. Cum cade omătul, se gândește la Anul Nou, cheamă băieții din mahala și le face un buhai cu frâu din păr de cal. Nu-i alt meșter în sat. În seara de ajun plugușorul se împlântă în pământul alb și colindă ogrăzile. Se duce și Procop, c-a ticluit urături pentru satul lui încă acolo, în lume. Trece pe la fetele lui să le anunțe că la vară Costișa Hatmanului o să înmănuncheze fân bun. Fetele se dau la ferestre și-i trimit câte un zâmbet, să nu vadă bărbații. De-l pofteste vreuna în casă, nu intră, zice că mai are un sat întreg de urat.

În anul acesta s-a pornit Procop cu flăcâii din anul trecut. Plugușorul răscolește văzduhul, răstoarnă brazdă puhavă și albă. Cerul și-a dezlegat sacul și seamănă puzderie de boabe. Lumina din ferestre adulmecă prin zborul semințelor, parcă ar căuta ceva pierdut. Rezemat cu fruntea palmei de loziile împletite, Procop își frământă cei doi bulgări de țărână pe sticla ferestrei. Clopoțelul scoate o melodie veche, auzită de toți. Strigătul de îndemn bate a ecou de tinerețe. Putina din săniuță, trasă de cozi, îngână versul. Plugul întoarce ograda cu mulți ani în urmă. N-a luat seama Procop și a scăpat băieții în ograda ei. Dar nu-i nimic. Las'să asculte și Magdalena plugul. Plugul cel vechi n-a prins rugină,

că-i turnat din dor.

Ușa casei și-a desfăcut petala și-n prag a răsărit o fată cu părul slobod și cu început de zi sub sprâncene. Magdalena?... —

Procop se urni, făcu vreo doi pași și vru s-o mângâie cu vorba, dar fata i-o luă înainte:

— Vasile, intră în casă. Intră și mata, moș Procop. Intrați toți. Vă poștește mama să vă mai dezmortiți după atâta ger...

Flăcăoanii s-au strecurat pe lângă fată. Ea îi numără spre tindă. Vasile, flăcău cu mustața neîncolțită, zăbovi cu ea o clipă și căpătă un zdupac după ceafă, apoi Magdalena îi făcu loc lui Procop să treacă.

Căldura din casă, ca o mână de fată, îi dezgheță obrații.

Gospodina umplu paharele și, ridicând unul în mână, ură cu ochii la Procop. La mulți ani, Procoape! Privirile lor se întâlnesc tinerește pe o clipă, apoi scapătă în jos. Se feresc de copii... Procop privește la o Magdalenă, la alta, dă peste cap paharul cu vin și zice:

— Tare-i vinul.

— Tare, face Magdalena, întinzând farfuria cu găluște aburinde. Le-a învărtit Magdalena mea.

Procop măsoară cu privirea blajină fata. Copila se uită la el cu ochi mari și curioși. Îl cunoaște din spusele mamei. Procop nu-și ia ochii de la fată. Tot mai trăiește tinerețea lui. Își mută apoi cei doi bulgări de pământ la altă Magdalenă, luându-și parcă rămas bun.

Mai are un sat de urat. Îl așteaptă cu plugul.
Băieții scot săniuța pe poartă, iar el mai rămâne cu
Magdalena în fața casei.

— Procoape, când s-a întoarce bărbatul, să
dai pe la noi. Să nu ne uiți...

— Am să dau...

Magdalena îl petrece din urmă cu ochii. Procop
îi face din mână să intre în casă, c-a mai lega-o
gerul de picioare.

Ferestrele pâlăie neobosite prin perdeaua de
ninsoare. Plugușorul răstoarnă brazdă albă lângă
brazdă. Fetele lui Procop așteaptă. Cade ninsoarea
bătrânește. Dar Procop nu se dă, se grăbește prin
noianul proaspăt să le spuie fetelor lui că pe Costișa
Hatmanului o să năboiască la anul fân înmiresmat și
bun, de-au să crească girezile ca florile...

Iar prin sat ecoul aduce frânturi de urătură:

De urat am mai ura,
dar ni-i că vom însera
și avem a trece-n cale
o dumbravă rea din vale,
unde sânt fete nebune
ce azvârle cu alune
și se leagă de feciori
ca albinele de flori,
și le-ncurc cărările
tot cu dezmierdările.

Sună clopoței

Mai are un sat de urat. Il asigura cu pragul.
Daca scot sâmbra pe poarta, iar si mai ramane cu
Mandrina in fata casei.
— Prucosap, cand s-a incorsa barbatul, sa
nu pe la noi. Sa nu ne uit...

Soarele scapata trudit in vatra asfințitului.
Fulgerări mute sfășie cerul și pământul, amăgind
satul cu ziua. Mugetul tunurilor se sparge întârziat
în urechea satului, ținându-l treaz.

Norii coboară jos, mai să anine greabănu
albastru din fruntea casei lui Costache Strugure.
Clădită la marginea satului, chiar în ciocul dealului,
casa nu e păzită de vânturi. Urlau vântoasele la
fereastra Doiniței, fiicei lui Costache, și-l trezeau
pe moșneag în toiul iernii. S-a înciudat Costache.
I-a abătut să-i facă ogrăzii un gard, să nu-l sară
vânturile. Într-o zi s-a dus la pădure după nuiete.
O vântoasă i-a îmbrobodit ochii și l-a împins într-
o gură de lup.

A rămas Doinița singură, în izbeliștea
vânturilor. Au uitat de ea până și vecinii. Iar
primăvara a venit un val fierbinte, un clinchet de
zurgălăi, doi ochi ca murele, o mustăcioară în
pârg... A fript-o cu un sărut și s-a dus. Vânt
străin...

Nici vara, nici toamna n-au scos-o din
așteptarea ei pe Doinița.

În scutecele iernii casa s-a înfiorat cu glas
de copil.

Doinița și-a ferit jalea în lada cu zestre.

Nimănui nu-i deschidea ușa și nimeni nu i-o deschidea ei. Doar mătușa Maria, vecina, îi pășea din când în când pragul, ciupind un capăt de treabă și aducându-i din sat vreo veste în vârful limbii. A venit și în seara asta.

— Manole ți-a trimis vorbă. Să fii gata. Vine și ne ia. La neamurile noastre. Tocmai la Codac... Sălaş de pe Nipru... Cetate veche cu moldoveni de-ai noștri...

Doinița n-o mai asculta... Înfășură copilul la piept. Suflă în lampă. Se opri în ușă.

Noaptea își întinde grăbită oghealul rece peste sat. Ograda lui Căprui forfotește. S-au întors mai devreme de pe ogor și acum tot aleargă ba în casă, ba prin șoproane. Cară spre cele două căruțe din mijlocul ogrăzii ce pot lua cu ei. Legături și valize, lăzi... Haine, tacâmuri, covoare... Mătușa Maria s-a urcat în căruță. În cea înaltă, cu roțile roșii, teleagă de la pragurile Niprului. Moș Arion încinge hamurile pe cai și se răstește la feciori. Ce se codesc atâta? Să crape poarta. Zurgălăii de la hamuri se trezesc, stârnind din ograda de peste drum altă căruță. Și iată, tustrele încep să urce dealul spre șleahul mare, acolo unde vuieste armata în retragere...

Doinița așteaptă. Nici ea nu știe prea bine ce... Așteaptă zurgălăii lui Manole, s-o ducă undeva departe de gura satului, de nălucile ei spăimoase, de livada cea cu mere domnești...

Ultima stea a clipocit peste ogradă, peste fruntea ei, s-a prăbușit și s-a spart în nori.

Lămpile de după ferestre se sting ori își lasă în jos mucerile. Crește para din asfințit, care mușcă din pământ și din cer. Pe gluga întunecată a satului rămâne doar un fluture de lumină. Zbaterea lui îi aduce în ochi Doiniței un chip de femeie...

...În vara anului șaptesprezece și-a zămislit satul o vrăjitoare, pe lelea Sanda. Vrăjitoare sau nu, dar era pe atunci frumoasă și zveltă, ca o pădure tânără. Numai unul Florin i-a nimerit cărarea, că ducea seninul cerului în ochi.

Într-o dimineață Sanda, cu sapa pe umăr, trecea podul din marginea pădurii spre deal. Din urmă o ajunse el cu căruța.

— Urcă, Sănduță, rosti flăcăul.

— Lasă, Florine, or mai lua vânt caii, or suna zurgălăii, ne-or vedea zorii, ne-or auzi oamenii.

— S-audă!... Ascultă!... Nuntește pădurea...

Pădurea era bușită de ghiociei. S-au cățarat și în coșul căruței, s-au prins și de zurgălăi. Sanda a cules câțiva și i-a ascuns în sânul ce fremăta sub bluză. Sunau zurgălăii, caii îi duceau în voia lor... I-au auzit zorii, i-au văzut oamenii...

...Ai casei nu l-au mai lăsat pe Florin la vrăjitoare. L-au închis în casă. L-au năucit în bătăi. Și-a sărit din minți Florin. Vinovații au scornit vorbă prin sat că cică Sanda l-a vrăjit. Satul, crezând, a poreclit-o pe Sanda vrăjitoare, iar pe flăcău nebun. Florin nebunul.

Vrăjitoarea cutreiera dealurile, alegea flori, căra cu poala câmpul în ogradă. Căuta leac lui Florin.

Odată Florin scăpă de sub ochii tatălui vitreg

și alergă la Sanda. Vara ruginea. Soarele își stingea jarul în muchia dealului. De după gard se auzi cântat de cocoș. Sanda îl zări pe Florin între ciritei. Cerul tulbure se întâlnește cu pădurea plină de freamăt. Florin scoase din sân zurgălăii.

— Sănduță, ascunde clopoței noștri, să nu-i ia tata.

Sanda i-a primit în căușul palmelor.

— Vin eu și te iau, Sănduță, strigă Florin.

După două săptămâni boala l-a învelit pe Florin cu un strat de țărână. Sanda a legat zurgălăii de streășina casei. Când bate vântul, sună și-si cheamă stăpânul.

Îi aude sunând peste sat și Doinița.

Doinița se desprinde din prag, se lasă dusă de chemarea lor. Poarta o atinge din mers cu balamaua rece. O ramură de măr îi zgândărește spuza amintirilor. Fluturile de lumină o călăuzesc spre culmea satului, prin livada împovărată de mere domnești.

...Ogradă senină. Încolțește și răsare primăvara. Rezemată cu umărul de poartă, o fată ascultă zurgălăii, ocrotită de brațele vânjoase ale merilor din livadă. Flăcăul din brișcă se apropie, desface mâna Doiniței de pe poartă și culege un deget. Fata îl fură înapoi, ascunzându-l în cele patru.

Cât o fi trecut?... Mult, puțin...

— Să știi că te-am zidit în inima mea, Doiniță, șopti flăcăul, de parcă ar fi cunoscut-o de cine știe când...

...Noapte cu lună și stele. Meri îmbrăcați în

straie de nuntă. Brațele lui Manole șerpuesc corpul Doiniței. Florile-s moi și dulci. Luna îi întinde o mână fetei și o saltă alături, sus, sus...

Când s-a trezit, luna asfințea, împrôscând flori roșii pe cer. Stelele fumegau ca niște lumânări. Numai zurgălăii de la brișcă sunau undeva departe, departe...

Acum însă merii ard vâlvătaie pe crengi. Un adevărat pojar. În dogoarea lor Manole, proptit de tulpina pomului, mănâncă mere.

— Nu mai jeli, Doiniță, că vin eu cumva după tine, zise el și, mușcând din măr, îl întinse fetei. Na, mușcă și tu... Și adăugă cu ochii spre copil: Și nu puteai să te păzești?..

Deasupra maicii cu pruncul s-au spart zurgălăii lui Manole...

S-a dus Manole, meșterul Manole... S-a dus cumva să vină. Din mintea și inima ei...

Cu pruncul strâns la piept, Doinița fugi din vâlvătaia merilor...

O vârtelniță îi încurcă gândurile. A obosit de moarte... Mult mai are de mers cu el în brațe?...

Lumina din ferestrele vrăjitoarei o pofteste să intre. Doinița fură cu ochii grădina țesută de flori. Flori de câmp, de izvor, de vânt, de soare. Flori. Țin casa în palme. Vârtelnița tot vâjâie în urechi. Doinița se încovoiaie prin spărtură, tupilându-se după gard.

Colo, pe deal, spre șleahul mare, clopoței de la hamuri sună. O îmbie, dar Doinița nu-i aude...

Lângă cornul casei florile s-au răsfirat și au

primit în leagănul lor pruncul. L-au înfășat în petale. Dorea ograda așa floare. Doinița pune urechea la pământ... Sună zurgălăii... O cheamă. Ea se întoarce cu fața spre drum. Se iscă un vânt și o șfichiuieste în obraz.

Satul gol, casa goală... Doinița singură în drum cu noaptea. Dincolo de livadă clopoței se pierd în vuietul tunurilor, înecând cu ei dorul, setea, chemarea...

Casa vrăjitoarei cu ferestrele la drum zăbovește cu brațele încărcate de flori. Lelea Sanda ascultă și-i pare că din poartă o cheamă Florin al ei.

— Adă clopoței, Sănduță, să-i punem la hamuri!

— Uite-i colo, în streășină.

În ninsoarea albă a zorilor fruntea ei se povârnește pe pernă, pe genunchi. În ceruri sfârâie o stea. O bubuitură înăbușă tăcerea. Florile din grădină, trezite din somn, aleargă în valuri. Zurgălăii cad din streășină... Lelea Sanda tresare... Aude parcă un zvon, parcă un plâns de copil. Copil din flori.

— Florin al mamei, șopti lelea Sanda, luându-l în brațe.

Ziua mijește printre zori. Pașii Doiniței taie din lăicerul drumului, care se tot țese din stativele împăclite ale dealului. Căruțele parcă au coborât în pământ.

Din ce în ce văzduhul se limpezește. În față, din creștet de deal, își umflă pieptul soarele. Drumul duce în soare. Doinița streșinește palma la ochi, îl caută. Cele câteva căruțe răsar din vale, zumzăie

ca albinele și umăr la umăr suie o altă costișă.

Din spate satul oftă, icnind sub bubuituri. Femeia simți cum sângele îi arde obrajii. Copilul ei... Căruțele nu se mai aud. Le mai ajunge din urmă?... E prea târziu.

Drumul aleargă sub picioare... Glasul de copil umple satul. Vrăjitoarea îl alină cu privirea. Florile și-au plecat frunțile în mâini și privesc. Doinița se apropie. Culege scântei din ochii vrăjitoarei și se gândește împăcată:

— M-a vrăjit...

— Seamănă leit cu tine, zice cu glas blajin lelea Sanda, dându-i copilul Doiniței. Mama îl aduce la piept, înfășurându-l cu mâinile.

Lelea Sanda îi petrece până la poartă. Se opresc. Tac florile, poarta, drumul, tac... Ascultă clopoței. E o mare bucurie când îi găsești... După o clipă adâncă, Doinița vorbește, parcă scuzându-se:

— Ne ducem acasă...

Privirile i se întorc înapoi, spre livada cu mere domnești...

Vrăjitoarea îi face înțelegător din cap.

Satul își răstoarnă spre asfințit cerul de nori. Prin inima lui vuieste neostoit un drum mare, lung și greu, precum viața...

Soaze în căzjă

...cu stăruință și umăr la umăr dău o altă costică...
...De spate până înăuntru, zăcând sub bobulbur,
fameia simț cum sângele îi arde obrazul. Coșul
al... Căutete înăuntru mai sus. La mai svinge din
umbr... E oga urou.

SOARE ÎN CASA

Casa de zi a lui Grigore e lângă noi, la colț de stradă. Dis-de-dimineată ușa cu brațul deschis poștește soarele să intre. Dumnealui stă rușinos afară: se sfiește să pășească pragul. Se ițește prin sticlă, de parcă ar vrea să prindă meșteșugul lustragiului. Când se satură, se dă pe la geamuri. Casa asta e sticluită toată. Peretii îs și ferestre. Pesemne că acei ce au meșterit-o au știut că soarele e curios nevoie mare.

Îi place aici. Îi dă și o mână de ajutor lui Grigore. Lustruiește pantofii... Grigore, mulțumit, îl lasă să plutească în ochii lui albaștri. Când scatiul din colivie pornește să cânte, soarele și lustragiul, sprijinindu-și copilărește obrazii în găoacele mâinilor, îl ascultă. S-au împrietenit tustrei.

...Spetele lui Grigore sunt lat croite. Părul văruit alb. Sprâncenele le-a mușcat o schijă afumată. Ochii — cer de toamnă, umbriți de gene castanii și stufoase. Un picior nu se îndoiaie din genunchi. E cu vine de lemn.

E tăcut badea Grigore, dar are și un prieten, pe Ionică, un băiețaș de vreo cinci ani, stropit cu pistrui pe nasul pornit spre soare.

Ziua a deschis ochii. S-a trezit și strada.

Lărmuiește. Sus se aude zidarul pe schele, aninând cu piatra norii. În depărtare șuieră trenul. Se apropie de oraș.

Grigore aruncă în colivie câteva boabe, potrive pufoaica militară pe scăunaș și se așeză. Întinse mâna sub laiță după o pereche de ghete negre, trase lacul mai aproape și se așternu pe lucru. Ionică, încălzit pe prag, ca de obicei, își frecă ochii, apoi, privind la Grigore, îl întrebă:

— Nea Grigore! Tata spunea că nu ești de pe aici. Așa-i?

— Așa-i, răspunse Grigore după o pauză.

Ionică își iubește orașul. S-a născut aici. Nu demult s-a mutat la casă nouă.

— Nea Grigore! Unde ți-i casa?

— Pe malul Nistrului, lonele, zise și răsuflă adânc Grigore.

— Și nu te mai întorci?

Grigore îl învălui în albăstrimea ochilor. Da, a crescut băiatul.

Scatiul își scutură aripile și dădu glas. Albăstrimea ochilor trecu în cer senin de vară. Apoi cerul coborî într-un râu. Genele se mișcară și foșni un lan de grâu copt. Prin lan pribegeste un drum zbârcit la față. Se grăbesc trei... Două cârje și o ciubotă cu o pufoaică pe spate...

Genele cad încet. În locul casei cu patru ferestre la drum, cu ușă mare și largă, cu doi plopi tineri în față, se odihnește o groapă întroienită cu lobodă, între dărâmături afumate. Pe piatra asta stăteau nopți întregi amândoi și numărau stelele.

Aici, la poartă, a primit-o pe Anca în brațele lui. S-au legat ei de pe atunci, doi orfani. Nu-și țineau minte părinții, că i-a înlănțuit o molimă și s-au trecut prea devreme din viață.

— De ce, nea Grigore? întrebă iarăși Ionică.

Cârjele și ciubota se întorc brusc.

Ochii se înseninează. La un gard de piatră — o poartă de stuf. Intră cârjele și ciubota. Pe prispa casei stă covrigită o bătrână. Moțâie la soare. Pufoaica se apropie.

— Bună ziua, mătușă Anghelină, șoptesc buzele.

— Bună să fie, răspunde bătrâna. Da, mă rog, al cui ești?

— Grigore a lui Toader Ursu.

Bătrâna îl privește iscoditor și deodată fața ei înnoirată se luminează.

— Grigoraș, tu ești? Te-ai întors, vasăzică. Ziceau că te-o furat o râpă. Ia te uită! Morții învie!...

— Mătușă Anghelină, unde-i Anca mea?

Bătrâna îl învâluie cu o privire grea și zise cu mâna la gură:

— Păi, de când bomba ceea a luat casa, n-a mai văzut-o nimeni...

Soarele s-a desprins și a căzut. Apa a prins a fierbe. Un șarpe fierbinte se încolăci în jurul capului și-i astupă ochii. Noapte — ziua-n amiaza mare.

Văzând că în ochii lui Grigore s-a stins soarele, bătrâna adăugă:

— Cică s-a dus din sat. Cine știe, poate-i vie...

Ionică netezi muchia pragului cu palma, apoi își săltă capul și vorbe:

— Eu știu de ce, nea Grigore!

— De ce?

— Fiindcă ți-i greu să mergi cu un picior cu vine de lemn.

Soarele își umflă pieptul și dădu să intre. Se lovi cu fruntea de ușor. E mică ușa asta...

Aproape doisprezece ani au trecut, de când a venit Grigore la oraș. Și-i atâta lume... Uneori morții învie...

— Nea Grigore, a venit o femeie să-i faci pantofii, îl zgâlțâi de umeri Ionică.

Soarele intră și el înăuntru, zâmbind din vârfulile pantofilor roșii.

— Așa purta și Anca... Nu cumva...

Apărură două pulpe pârguite și pline. Îi fulgeră deodată prin minte: «Ea?» Ridică ochii. Văzu numai soarele. Un soare cu față smolițică și cu doi ochi negri.

— Ancă! răsună tocmai în stradă.

Anca îl stropi cu apa soarelui. Și el se miră, de ce nu-i fierbinte? Deschise ochii, și tânăra din jilț întrebă:

— Vi-i rău?

— Nu.

Era alta...

...În locul ei rămase soarele... Grigore îl cuprinse cu ochi adânci ca cerul de vară și zise:

— De-acu nu mai vine...

— Până-n seară mai este vreme, făcu Ionică din prag și deschise larg ușa.

Țântâna adună apă

Copilul cerului, soarele, a făcut ochi, și-a clătit obrajii în rouă, i-a zvântat cu o pulpană albă de nor și, dornic de joacă, umblă cu privirea prin vale. Ne caută.

Somnul dulce ni s-a încurcat printre gene. Am ghemui mâna pernă sub cap să-l împlinim, de n-ar fi vițeeii, care numai atâta așteaptă, să-și ia lumea-n cap...

Ne-a dat colhozul în pază pe toată vara cincisprezece bouleni. Prin cârdul târcat forfotește ca o flacăra o spinare roșcată. E Vulpoi. Până prindem noi de veste, s-a și strecurat în lan și prinde a număra cu limba foile verzi de păpușoi, ispitindu-i și pe ceilalți: ia veniți încoace!

Astăzi stă spăsit în pripon. Să-și mai puie pofta-n cui!

De când pășunăm noi vițeeii, moș Anton, paznicul, nu mai străjuiește văile și dealurile. Ne adulmecă urma ca la hoți. Și parcă se bucură, zău, când ne găbjește cu vițeeii în păpușoi. Nu strigă, nu dă-n noi, dar mai bine ne-ar atinge cu șfichiul, decât să mâie dobitoacele până la cârmuire printre harapnicele de ochi ale satului. Vițeeii merg buluc, că-s vițeei! Lor ce le pasă? Noi venim bocind din urmă, că mai avem unii și câte

un tată, care pe lângă rușinea din obraz, mai despoaie de la cingătoare și o curea înfocată.

M-a fript și pe mine un capăt și m-a copt ustureala la cotul mâinii o săptămână întreagă.

Badea Ifim e aspru cu Ghiță. Cată, băiete, la pământ, că el ți-i tată, mamă și frate! Omul are obișnuința pământului. Pe vremuri îi purta grija din zori și până-n noapte.

O schijă i-a cosit lui badea Ifim mâna dreaptă. Când s-a întors din război, coarnele plugului s-au răsturnat din palma rămasă. Dealurile seci au vânturat pelin... Foi amare și lungi ca zilele. Necaz.

Satul a sărit la nevoie, i-a dat lui badea Ifim un toc și hârtie să socotească truda altora.

Cu o mână nu poți stăpâni plugul, dar un pahar îl aburci la gură. S-a deprins să bea, să-și înece amărăciunea. După un pahar, ochii apucă singuri spre dealurile verzi. Semănăturile se cațără pe dâmburi și-l caută prin sat. Amețit, badea Ifim, în amurg, când satul nu vede, iese spre lanurile verzi. Trece prin ele, le netezește pe creștet cu cele cinci degete, ca pe copii, să le tihnească somnul. Pâinea mulțumită odihnește sub streășina mâinii.

Acasă, badea Ifim devine tot mai arțăgos. Și Ghiță îl ocolește. Se ascunde în mătasea verde a văii, unde se odihnește brigada de cosași. Soarele, ca și Ghiță, înnoptează în câmp cu oamenii. Se pitește după deal și-i ascultă. Ghiță se învelește-n mantaua cu stele a cerului. Adună cu urechile lui mari vorbe dezvelite și tari. A doua zi ni le azvârle

în glumă. Băiat de mahala.

De dimineată Ghiță n-a crâcnit o vorbă. I s-a cucuiat fruntea și o tot freacă cu palma. Ochii gânditori sapă în iarbă, de parcă vor să-l coboare într-o fântână.

Vasilică își lustruiește bumbul de la cămașă. Are boala bumbilor. Îi place curcubeul lor de culori și mai în toată ziua sărăcește casa cu un bumb. Maică-sa l-a desprins pe ăsta de pe pieptul unei haine de sărbătoare. L-a ciondănit că, dacă-l pierde, îi smulge cele două frunze clăpăuge. Razele soarelui pasc în verdeața bumbului, dau de cusătură și o încearcă cu dinții. O rod.

Vulpoi a încolăcit frânghia de trupul țărșului. Își mângâie cornițele de colțul de lemn. O muscă i-a gășit spinarea. Vulpoi își flutură capul spre ea și trage țărșul din pământ. Simțindu-se liber, privește năuc în jur. Și-a oprit ochii în păpușoai. Dintele de lemn se târăște după frânghie, se împiedică de rădăcina unui păpușoi și-i sună săbiile. Ceilalți viței aud și calcă pe urma lui Vulpoi. Foșnetul copitelor îl trezește din visare pe Vasilică. Sare fript și se repede să-i întoarcă. E rândul lui.

Soarele din țuguiul cerului ne înțeapă la ceafă cu ace fierbinți. Ne cheamă sus, pe costișă lui, să ne jucăm de-a prinselea. Soarele e bun la inimă. Și nu știe că prea de aproape ne arde. Ne socoate și pe noi sori. Ce-i drept, mai mici, așa ca zămoșii copti.

— Cată-ți de drum, poznașule, nu vezi că paștem viteii? Își mijeste ochii Ghiță.

Copilul cerului a auzit și zâmbește cu toată gura. Nu știe să vorbească. Râde numai... Ne face din mână, ne cheamă la hârjoană.

Ghiță nu vede pe nimeni, are ce are el cu pământul. Caută soarele prin iarbă, de parcă ar fi un grăunte de păpușoi. Măi, Ghiță, soarele-i mare ca roata morii și macină grăunțe de lumină. Sau poate că știe? Are Ghiță gândurile lui... Ele-s ca oamenii. Se așază alături și stau de vorbă. La tata vin și noaptea. Îl reazemă de sobă, îi aprind țigara și-l sfătuiesc despre hambare, despre păpușoi. Tata-i brigadier. Eu crâp binișor plapuma și-l privesc. Gândurile mă iau în leagănul lor, mă adorm, că sunt mic și trebuie să cresc. Îmi arată visuri, ca la cinema. Mă coboară în tainița fântânii părăsite din Valea Mare. Parcă o văd trezită cu apă. Tocmai la fund strălucește o frântură de cer. Fiecare fântână are un cer în inima ei. Scoate stele din pământ și le dăruiește oamenilor. Însetații pun gura, laudă apa și pleacă. Fântâna rămâne singură. Apele nu strigă din urmă, îs ostenite. Vin de departe, din străfunduri, umede și răcoroase.

Cum am să cresc mare, am să sap fântâni. Să le ajut apelor să iasă mai devreme la oameni. Să vadă soarele, pe mama, pe tata...

Ghiță de pe acum sfredelește pământul cu ochii. Parcă sapă o fântână...

Vulpoi s-a oprit lângă uluc și nu vrea să păsească mai departe. L-au apucat toanele.

Vasilică îl ia cu binișorul, îi greblează bărbia cu mâna, dar bouțul o ține pe a lui, stă proptit cu picioarele dinainte și nici gând n-are să asculte sfatul băiatului.

Vasilică își iese din răbdări. Se dă la o coastă și-l împinge pe Vulpoi, dar copitele s-au înfipt zdravăn în iarbă. Boul bou rămâne...

Sar să-i ajut lui Vasilică. Eu dintr-o parte, el din alta. El încoace, eu încolo. Bumbul verde de pe cămașa lui Vasilică se desprinde de la piept, saltă pe colanul fântânii și dispăre. Cade la fund, se învelește cu pielița de apă. Vulpoi se ferește în lături. Pare oarecum stingherit.

Vasilică plânge, de-i sare cămașa pe dânsul. Bolborosește printre sughițuri, că eu sunt de vină.

Ghiță își saltă capul prin iarbă, se apropie de noi, mă măsoară cu privirea din cap la picioare. Ce i-a abătut oare? Vrea să scoată bumbul? Fântâna-i adâncă. Vreo trei metri, dacă nu și mai bine...

Degetul lui Ghiță îmi arată colanul de piatră. Să cobor?! Eu? O clipă scap frica din hățuri. Închid ochii. Vederile parcă mi se împlântă în fundul rece al fântânii. Furnicari îmi gâdilă spinarea. Dinții își fac de cap, saltă o sârbă. Îi stăpânesc. Mă uit la Ghiță și-i spun: «Nu-i adânc!» El zâmbește și îngână zeflemitor: «Sigur că nu!» Crede că mi-i frică. Vasilică a amuțit și mă privește cu suflarea oprită. Mă avânt cu capul în gura pământului. Noroc că Ghiță m-a prins de-un picior. Altfel mă înghițea fântâna.

— Nu așa! face Ghiță.

— Știu, îi răspund înțepător. Și, slobozind în adânc picioarele, mă încing la piept cu colanul de piatră. Dau să cobor mai jos, dar picioarele mi s-au făcut crăcană, anină zidul fântânii și nu mă lasă. S-a isprăvit cu gluma! Mă uit la Ghiță cu prefăcută amărăciune. Păcat... Dacă am putea lărgi intrarea, aş scoate bumbul. Dar așa...

Soarele de sus mă pălmuește. Vântul mă trage de urechi. Nu ți-i rușine?

Vasile s-a pornit iarăși pe bocit, de parcă maică-sa i-a cusut ultimul bumb din casă. Așa-s alde Gherman, zgârciobi, țin brânza în garafă. Păi cum să nu, Vasilică, să-mi vând zilele pe-o pacoste de bumb!

— Hai, ajunge, spune Ghiță și-mi face cu mâna să destup fântâna.

Ghiță coboară după bumb. Soarele zâmbește pe coaja de apă și-l zădărește. Ghiță uită de toate și întinde setos mâna să-l prindă. Vrea să bea din el, că trebuie să fie rece, că-i din pământul lui. De i-ar săgeta prin cap să pună în sân o hrincă de soare, să ne-o aducă nouă... Soarele se-nvăluie în unde și se ascunde sub o piatră. Fața apei amurgește. Ghiță vără mâna după el.

De aici, de sus, de pe buza de piatră, Vasilică întreabă agitat: «Ghiță, ai dat de bumb?». Fântâna tace... Pelița de apă se încrețește, ascunzând culoarea verde în nămol. Nu vrea s-o dea.

Fântâna tresare. Din încleștarea nămolului Ghiță smulge o căldare veche. Se aude un plescăit.

Se vălură un murmur de melodii. Sfârcul apei se zbate, vorbește...

Între noi, Vulpoi privește cu ochi umezi minunea.

Vițeeii s-au grămădit la ulucul de piatră și-l adulmecă cu boturile. Au simțit apa.

Ghiță iese obosit afară. Aruncă într-o parte rabla de căldare. Ne privește tăcut. I-a dăruit maică-sa doi ochi curați și albaștri. Ca izvoarele.

— Ce-i cu bumbul? întrebă Vasilică.

— Adună apă fântâna, șoptește Ghiță, întinzându-se pe iarbă. Apa ochilor lui pare și mai albastră între firele verzi.

Fântâna se limpezește cu încetul.

Dacă adună apă, la fântână vor poposi cărări și drumuri însetate. O să vină să cinstească și badea Milente, care bâzâie cu tractorul pe deal. Or să se adune toți. O să adăpăm și vițeeii. Dar unde-s oare? Caut în jur. Aoleu, iară-s în păpușoi! Hai o fugă până la ei. Tustrei îi gonim din lan. Au fărâmat un petec bun.

Ne lăsăm osteniți pe iarbă, unul lângă altul. Trei sori însetați.

Ziua se îngustează. Soarele s-a mutat în vârful plopului de lângă sat și o așteaptă pe sora Lună, să alerge după ea prin câmpia cerului, că doar soarele, luna și stelele sunt tot din neamul nostru... Al copiilor.

Setea ne apropie de fântână. Aruncăm câte un ochi pe fund. Pietrele stau la rând să-și răcorească fața. Apa crește pe tăcute, suie,

călcând pe pietre spre noi, de parcă știe că ni-s gurile uscate. Trebuie să-i dăm mâna.

Legăm ulciorul fierbinte cu o sfoară și-i lipim buza de apă. Soarbe lacom, umflând bulbuci. Cum se satură, se potolește și iese la noi.

Bea Vasilică, apoi eu. Câteva raze s-au strecurat în ulcior. Soarele pământului, umed și răcoros, intră în mine și încape mai tot. Lui Ghiță îi rămân doar câteva înghițituri. El nu se supără. E mai mare. Înghite apa și sloboade ulciorul pe colac.

Ca din pământ, apare vâlvătaie moș Anton. Vine spre noi. O zbughim și ne tupilăm în păpușoi, tot ținându-l cu ochii pe moșneag, printre stebtele verzi.

Bătrânul răscolește fântâna cu ochii. N-ați făcut vreo pozna? Zărește uimit apa, ia ulciorul și-l trimite să se umple. Își stinge setea și bănuiala neîntemeiată. Înfășoară cu o privire fântâna. A uitat satul de ea... Deșartă apa rămasă în ulucul de piatră. Picioarele i se înmoaie de la genunchi. Se așază pe colacul fântânii. Ne seceră cu căutătura, dar glasul vorbește blajin:

— la veniți la moșul, băieți...

Soarele s-a desprins din plopi și a apucat-o repejor pe cărăruie înaintea noastră. Are și el casa lui.

Fântâna a rămas singură... Adună apă...

Satul ne-a întâlnit fără sfadă la cârmuire. Moș Anton azi a fost bun, ne-a ajutat să închidem vițeei în ocol. Și Ghiță o să doarmă acasă cu

capul pe pernă.

Ajuns acasă, n-am dovedit bine să mă spăl, și am auzit crescând în poartă vorba lelei Agafia, mama lui Vasilică. Vine cu el de mână. Se opresc alături.

— El ți-a luat bumbul? izbucnește femeia.

Vasilică tace și se uită cu jale la mine. Rup un bumb de la pieptul cămășii mele și i-l întind. Lelea Agafia îl înșfacă și, strângându-și odrasla de ceafă, țâșnește din ogradă.

— Lasă că te învăț eu! răsună vorba ei în drum.

Tata mă mângâie pe cap și mă cheamă la masă.

Adorm cu gândul la bumb. Gândurile roiesc în mintea mea ca albinele.

Visul mă aduce la fântână. E plină cu bumbi. Cresc, se revarsă peste gură. Și pe urma lor fântâna se umple cu apă. Soarele trece peste colan și aprinde în calea lui grămada de bumbi, care se stinge treptat ca un jar. Apa pășește în sat, chiar pe cărăruia pe care mergem noi.

Fântânile-s cu apă, cu soare... Fântâni deschise pentru oameni.

Adună apă fântâna... Alta ea nu știe... Și totuși... minune mare!.. Fântâna adună apă...

Ștântu

Valea mănoasă se clatină în valuri. Coasa înfierbântată înhață câte un val verde și-l culcă la pământ. Ion o stăpânește din când în când, să-și tragă sufletul. Că-i prea harnică...

Isprăvește a cincea brazdă. Toate-s drepte ca lumânarea. Cu o mână de rogoz Ion șterge sudorile coasei. Se apleacă. Găsește la spatele lui, în miriștea joasă, o frântură de cute. O udă la pârau și o petrece pe lama îngustă și scânteietoare. Coasa chicotește. Joacă în mâinile omului. Nu s-a învechit, cât a stat strânsă în podul șopronului. Ploile n-au ajuns-o. S-a păstrat tânără, parcă știa că va fi căutată.

Ion o scotea rar la muncă. N-avea vreme. O înlocuise cu o meserie mai ușoară și mai bănoasă.

A îndrăznit să dea la pământ crucile sfinte din creasta bisericii și tot el a îndrăznit să le ridice, să le așeze la loc... Nimeni din sat nu se încumetase. Se temeau că n-au să-și mai adune oasele.

Ion a rămas cu zile. I-o fi priit și coasa. Cât a tras-o pe lan, a agonisit putere și ușurință în trup.

De atunci încoace a dat coasa pe biserică. Ajuta părintelui la toate... Când se făceau în sat

case noi, îl poșteau și pe el la sfințire. Bătea la căpriorii neacoperiți cruci ca să se strângă între pereți tihnă și avere. Din ce câștiga, era mulțumit.

Satul intrase cu carul lui în alte zile, dar la Ion privea cu o veche bănuială, de parcă nu-i putea ierta o vină pe care nici el n-o pricepea prea bine... C-o fi de la crucile scoase, c-o fi de la cele puse în loc, atunci când a fost să fie... Mai în serios, dar mai mult în șagă, până astăzi toți îi zic Sfântu.

— Îmi zic ei Sfântu... Dar numai așa, să mă ia în căruță...

— Acu gospodarii își scot cușmele din cap numai când intră în club, zice adesea cu ciudă Mărioara, nevasta lui Sfântu.

Ion a uitat când și pe ce căpriori și-a încheiat meseria. S-a trecut ca o haină. Se împiedicase odată de coasă. Într-o diminecioară o slobozise în vâlcică la iarbă. S-a ferit de ochii nevestei, să nu-l sâcâie iar cu visele. Că prin asta îl mai are femeia de sfânt.

Ion nu vede nimic în somn. Când și cum, dar i se luase darul. Doarme toată noaptea neîntors. Dimineața, ca să scape de scaiul nevestei, ticluiește istorioare cu sfinți. Mărioara ascultă și pornește spre alte ogrăzi, să-i amintească satului că-l are pe Sfântu. Satul ascultă și nu prea. N-are când sta la povești.

În amiaza zilei, soarele și-a dezlegat toată căldura și toropește.

Ion Sfântu, ascuțind coasa, simți pe moalele

degetului că-i tocită. Trebuie o bătaie mărunțică, să-i crească tăișul. Adună pașii sub nucul de pe coasta dealului. Ia haina din creangă și se așază la umbră, între două brazde. Scoate din buzunare batca și ciocanul. Despănează coasa și o dă la fruntea batcei. O pișcă cu ciocanul. Ea sare... țiuie... Are în glasul ei ceva de la păsările câmpului. Ion ascultă. Când era mic și alerga prin câmp, a îndrăgit glasurile ierbii.

Cântecul coasei umple inima, toată vâlcica. Învăluie satul.

– Spor la muncă, bade! Bați coasa duminica? întreabă câte un sătean mai bătrân, trecând pe alături.

— Altfel nu merge, îi răspunde Sfântu, văzându-și de treabă.

...Ion și-a gătit coasa. A împănat-o și i-a înfipt vârful cozii în pământ mai la vale de nuc. S-a întins pe spate, să-și dezmoștească șalele. Brazda i-a căzut drept pernă. Nucul foșnește... Din coroana lui verde se presoară frunzișoare de lumină. Aleargă pe piept, pe frunte, pe mâini... Îl mângâie.

Din șoapta nucului, din mirosul ierbii cosite, din frunzișoarele de lumină, din zvâcnetul coasei sub ciocan, în somnul lui Sfântu se înspică primul vis. Curge, murmurând, ca o apă de izvor.

...E în câmp. Începe brazdă nouă. Vântul pândește pe deal între salcâmi. Suflă câteodată în vale. Iarba vine valuri spre coasă.

Pe la chindii răbufnește un tunet. Sfântu

caută în sus. Se fărâmă fundurile cerului. Scârțâie, parcă se deschide ușa morii. Ia te uită! Mânia Domnului pe pământ...

Din culmea dealului coboară cărarea un abure de om. Un om înveșmântat în alb... Desculț. Parcă-l cunoaște, parcă nu. Calcă pe brazdă. Se teme de miriște.

— Spor la muncă! Tragi coasa duminica? vorbește cel coborât din cer, scrutând coasa cu ochii. Dă s-o încerc.

— Na, om bun, zice Sfântu, întinzându-i-o. Se dă la o parte cam stingherit.

Omul în alb își suflecă mânecile și apucă coasa. O zgâlțâie, s-o trezească. Trage cu ochi albaștri, plini de laudă, spre Ion.

— Încet, că scoți gușteri, râde Ion.

— Mai știi, îi spune proaspătul coșaș.

Coasa se repede să taie iarba înaltă, intră în pământ și se frânge.

Sfântu se prăpădește de răs.

Bărbatul în alb nu pare necăjit. Nici nu se supără. Îi întinde lui Sfântu coasa bună, teafără și lucitoare, de parcă era nouă-nouță.

— Cum isprăvești, să vii la mine, că mai am pe lângă casă niște otavă, adaugă el, arătându-i spre culmea dealului, de unde coborâse mai adineauri. Și nu uita: omul sfințește coasa...

Ion se trezește cu răsul pe buze. Privește în vale. Stau toate la locul lor. Pârâul își fluieră apa. Iarba se leagănă. Coasa așteaptă, tânără și lucitoare.

Sfântu se ridică. Lucrul nu se-ncheagă. Visul e cu coarne, te împunge la suflet. Se cere spus și dezlegat.

Leapădă toate-n vale și ridică băiețește dealul.
— Mărioară!

Casa nu răspunde. Femeia își culcase nepotul și pornise cu vorba în sat. Sfântu ia de pe prag un băț de răsărită, îl apucă de un capăt și iese pe poartă. Se duce să-și împărțășească satului primul său vis.

Dar vecinii se grăbesc. Nici unul nu se întinde la sfat.

La cotitura drumului îl oprește pe Agache Chiaburul, care rostogolește înaintea lui o roată de mașină. Au schimbat câte o vorbă. Când a simțit că Ion are să-și depene un ghem de la inimă, Agache l-a întrerupt:

— Mă grăbesc la brigadă, că degrabă asfinte soarele.

Tot bocănind degeaba drumul, bățul de răsărită din mâna lui Sfântu a ostenit. În marginea satului Ion s-a urcat în căruța lui Sava. Se întoarce acasă. Saltă pe brațul de paie din coșul căruței. N-are astâmpăr.

Sfântu s-a pregătit tot drumul, cum să aducă vorba la ale lui, dar abia i-a încolțit visul pe limbă și Sava a proptit de hățuri caii.

— Iaca, poftim, te-am adus acasă...

Bățul a intrat pe poartă. Ion l-a pus pe prispă.

Culai, nepoțelul, își drege racheta în bătătura casei. Bunelul se așază alături. Îi trezește flăcăului

părul negru. Culai lasă joaca. Se suie în brațe.

— Nanule, spune o poveste!

— Îți spun...

Soarele a trecut spre stingere. O aripă de vânt se abate prin ogradă. Bunelul își mângâie nepotul și-i spune visul ca pe o poveste. Culai râde din toată inima. Îi place povestea.

— Spune mai departe...

— Mai departe vine povața: omul sfințește coasa...

— Și coasa nu scoate gușteri...

Vântul s-a ogoit. Ion nu mai are basme în desagă. În vâlcică coasa îl așteaptă uitată. Cu o lumină sub frunte nepotul se întoarce la racheta lui.

— Stai că te fac eu... bună și frumoasă... Să urcăm cu nanu... La bunul din fruntea dealului... Că cine altul să-i cosească acolo sus otava cea albastră, dacă nu nanu?..

Spre asfințit cerul a pus punct roșu zilei.

Lebăda roșie

Ciocărlia răsăritului își desface aripile, înălțându-se de după o sprânceană neagră de deal. Pământul și cerul își strâng trainic mâinile pentru o zi nouă. Fruntea șantierului se dezvelește tânără. Înălțimile se lămuresc albastre, umăr la umăr cu pereții albi ai caselor.

Pe la zori a trecut un ropot de ploaie și acum zidurile arată proaspete și crescute peste noapte. Apa s-a strâns grămăjoară pe la pragurile caselor și adună așchii de soare.

Pe schele, la etajul patru, Sava mestecă mortarul din ladă cu lopata. Zidar de-o lună de zile. E frate cu înălțimile și cu câmpiile. Băiat de la țară.

De acolo, de sus, de pe schele, vorbește cu pământul.

Un cartier nou, învelit cu olane roșii, se înșiră pe două văi, unde pe vremuri ciobanul își chema cu fluierul miorița. Clădirile stau neclintite, parcă ascultă melodia veche... Numai mașinile hărnicesc în lungul șoselei, tot suflând în trâmbițe.

Din înălțimi gălgâie un râs de fată. Sava întoarce ochii spre zid și dă de Viorica.

Aici, sus, între stele și ape, a descoperit-o pe fata asta care râde. Ochii ei sădeau flori pe

vatra cerului. Un ghiocel a înflorit și în inima lui.

Un buldozer frământă cu șenilele glodul din fața casei. Se rotește pe loc, zvârlind de sub copite așchii negre. Cal năvălaș. În dreapta lui, excavatorul scoate cupa plină din șanțul băltocit, deșertând-o pe-un morman de lut.

Viorica simte ochii băiatului, dar prin zgomotul zilei nu deslușește glasul unei inimi ce-i duce dorul.

Un camion încărcat cu o lespede albă se oprește pe malul tranșeei. Ridică nările în sus. Claxonează.

Brațul macaralei coboară, hăt tocmai la pământ, spre coșul mașinii. Să-i cadă prinsoare.

Mortarul se dă în voie așternut pe piatră. Viorica îl tăpșește cu mistria. Sava mai răstoarnă o căldare cu mortar sub mâinile fetei.

Un sunet poruncitor plutește domol prin aer. Cumpăna de fier s-a adăpat de la coșul mașinii și ține în clanț un bob alb. Viorica își ascunde la fuguța părul sub flacăra năframei și face semn cu mâna macaragiului.

Sămânța albă crește-crește și se așază lespede dinaintea băiatului și a fetei. Se încheie cuminte la zid, despărțind o inimă de alta. Aburii făinoși, ridicați din zid, coboară în palme, pe obraji. Se îndeasă în părul lui Sava. Viorica îl scutură cu o mână șagalnică și râde înălțimilor, zidurilor, răsăritului.

Sava ascultă.

Mașinile iarăși întârzie. Macaragiul Pintilie

n-are de lucru și tremură o frunză în buze. El și-a întors înapoi cântecul spre casa șefilor. Cântecul răzbate prin pereții ei de scânduri. Brigadierul aude frunza și trânteste o vorbă, de-i adună pe toți dumnezeii, sfinții, arhanghelii și necurații. Apoi rămâne cu fruntea în palmă și cu urechea la cântec...

Pintilie îi zice înainte. Măiestria asta vine de departe, din freamătul văilor, din ropot de copite, din căderea apelor. I-a lăsat tată-său o fărâmă de fluier.

Cămașa lui Pintilie a strâns vânt în spate și freamătă ca o frunză. Viorica ascultă dusă undeva cu ochii în cer.

Aici, sus, floarea încolțește în piatră și aburește a dragoste...

Dacă o strună aburește, stârnește numaidecât un val de dragoste și omul îl simte cu tot ce are — cu glasul, cu mâinile, cu ochii. De vină-i inima — ea are darul de-a strânge dureri și bucurii.

Sava culege fărâme de fluier și fărâme din râsul fetei. Le zidește în piatră, să sune în casă de oameni...

Pintilie îngroapă frunza în palmă. Bâzâie mașinile. Din dosul unei case vechi, rătăcite în câmpul zidirii, apare o mașină, apoi din urmă se silește și a doua.

Viorica tresare din depărtarea ei. O zvârlugă de lumină străbate ochii fetei și-l orbește pe băiat.

De i-ar fi dăruit maica lui Sava un mugure

de muzică la ureche, l-ar fi întrecut pe Pintilie. În fața Vioricăi ar juca piatra în perete. Soarele s-ar schimba în lună. Luna s-ar îneca în flori... S-ar ascunde s-o caute ei în doi...

Multe uită părinții, când te plămădesc.

— Mortar! strigă Viorica. Sava umple căldarea din lada plină și o urcă la zid.

Casa, răbdătoare, crește piatră în piatră. Deschide ferestre, să binevoiască a intra și sfânta lumină de om.

Sus, spre fundurile albastre și tremurătoare, a țâșnit de după nucarii rotați de lângă aeroport un avion reactiv. A prăbușit peste câmpul de case un adânc de clopot înăbușit, depănând de la un nor la altul o ață albă.

Viorica, auzind forfota înălțimilor, rămâne cu ochii pe urma avionului. Stă pe marginea hăului de piatră și se clatină ca o lozie la adierea vântului. Măinile lui Sava s-au tras aproape. Stau de veghe.

Piciorușul fetei pășește în sus, parcă vede scara. Cât pe ce să calce în greș, spre grămada de cărămidă din pragul casei, dar înălțimile o țin. Că-i a lor.

Un suflu de vânt smulge colțul purpuriu de pe capul ei și-l ridică-n vârtej.

Avionul în drumul lui adie în jos.

— A zburat năframa la pilotul tău. Că i-o fi dor, n-a mai dat de mult pe-aici, zâmbește Pintilie. Viorica își pleacă privirile, râde și ea. Sângele îi strânge rouă-n obraji.

Lebăda roșie se avântă-n sus, dar se oprește

parcă îngândurată și prinde să plutească înapoi. Atinge ciocul macaralei și, sărind tiptil pe brațul ei de fier, se agață de-o vargă, aproape de turn. Prinde a pâlpoi ca o inimă.

Limpezișul apei din ochii lui Sava se tulbură. Băiatul se smulge din loc.

Pe scheletul de fier al macaralei se catără spre vârf Sava. Degetele-i tremură și lunecă... Clăditorii și-au țintuit privirile spre el.

O mână se desprinde de bara de fier. Umblă prin văzduh. Un fulger de spaimă leagă mulțimea. Strigătul fetei moare pe buze...

Sava își aduce mâna la loc.

Flacăra roșie e tot mai aproape.

Sava apucă basmaua, simțindu-i fierbințeala... Răsădește un colț în buze. Lebăda își înfășoară o aripă de gâtul băiatului. Se strânge toată în el.

Ușurel, Sava coboară. Îi întinde pasărea Vioricăi. Fata o culege în palme și-i dăruie băiatului, odată cu salba răsului, un sărut ușor. Îi lasă o arsură.

Trece o boare de vânt. Lebăda roșie se frământă în mâna fetei. Se cere la înălțime.

Avionul a spart o fereastră a cerului. Punctează depărtarea, lăsând o vână albă între cer și ochii fetei.

Ziua se îngână cu noaptea. Pământul și cerul își desfac strânsoarea mâinilor. În sineala amurgului macaraua pune un bob alb pe zid. Ultimul. Casa s-a împlinit cu cinci etaje.

Avionul scapătă din înălțime, se lasă spre

pământ, dincolo de nucarii rotați.

Viorica își scoate basmaua și o prinde sub o piatră. Își strânge mâinile cuib. Sava îi toarnă un pui de apă, care sărută gâtul fetei, ochii, gurița și înrouează pieptul rochiței. Mireasma răcoroasă de țărână intră în nări. Se împrăștie prin tot corpul. Fata freamătă și chicotește la șuşoteala apei.

Șuvița de apă s-a mutat la Sava. Viorica stoarce ultimul strugure de apă din cană și-și înalță iarăși ochii spre cerul pustiu și mut de astă dată. Jos, între grămezile de piatră, o mână flutură un chipiu cu un brâu de cer albastru.

— Unde-l cauți? strigă Pintilie. Uite-l colo jos... Pilotul tău.

Ochii fetei se desprind din înălțimi. Copila coboară tot mai sprintenă scările. Lebăda roșie a rămas uitată pe zid. Lângă Sava. Își flutură spre el aripa, îmblânzind tristețea unui firicel în dorul unei dragoste neîmpărtășite....

Ziua scapătă la cuib cu toate zburătoarele cerului. Depărtările se zăvorăsc, lăsând între cer și pământ o pasăre fără pereche să se zbată, să cheme, până or amorti-o ploile de toamnă, or adormi-o vânturile de iarnă. Rareori se întâmplă, când casa s-a împlinit, să nu-și găsească cuib sub streășina ei o pasăre de culoarea sângelui. O lebădă roșie. Pentru un zbor ce are încă să vină...

Eroii lui Burghiu sunt oameni simpli de la țară, care trăiesc intens viața, pățimesc, se frământă, năzuiesc, luptă pentru fericire și adevăr, oameni, care nu sunt scutiți de rătăcirii, dar care întotdeauna, trăind și muncind alături de semenii lor și pentru semenii, găsesc în această slujire proprie lor fericire și tărie sufletească adevăratul rost al vieții. Căci nu poți fi fericit în afară de oameni, numai cu "steaua ta", cu "bobul tău de soare", "cu hrinca ta de lună". (Un tânăr prozator "Nistru" nr.10, 1964).

Mihai DOLGAN

Simbolizând: poezie, candoare, durere, omenie, adevăr - lumina este căutată și adunată bulgăraș cu bulgăraș, ca argintul viu, în diferite zone ale vieții: acolo unde ea umple toată lumea cu apă fără început și sfârșit... ("Fântâna adună apă", "Lebăda roșie"), dar și în oameni cu sufletul trecut prin mari și tragice eclipse ("Soare în cârjă", "Plugușorul", "Sună clopoței"). Cele mai de preț sunt luminițele descoperite, dezgropate cu multă trudă din adânc de suflete strivite de întuneric, dar trăind, zbatându-se, luptând pentru dreptul de a trăi. Viața înseamnă ardere, și ardere autentică e cea din adâncuri. (Ochiul magic, "Cultura", 25.08.1967).

Vladimir BEȘLEAGĂ

*Puținul nostru cultural a fost mai mult sclipuit decât făcut, cules anevoie fir cu fir... E simbolică această lână mioritică și cei care au contribuit la creșterea culturii s-au pornit în căutarea ei ca argonauții cu Ianson spre Colhida în căutarea lânii de aur... Printre acestea a fost și **Iacob Burghiu** cu minuscula sa carte de proze "Soare în cârjă". Această carte a fost o revelație pentru mijlocul deceniului al șaptelea. Mănunchiul de nuvele, în ciuda genericului lor de "povestiri", erau mici poeme în proză; adică erau tot poezie și se alătura majorității cărților de poezie care apăreau atunci scrise de generația "copiilor anilor treizeci". (Sorginte în două dimensiuni, "Moldova Suverană", 3 iulie 1991)*

Victor TELEUCĂ

*Exploatarea valorilor plastice ale cuvintelor și în special a efectelor sonore ale lor, construirea frazei cu o grijă deosebită pentru ritm și gradație expresivă, pentru corespondența simetrică a mișcărilor (de unde prestigiul verbului) - iată demonul lui **Iacob Burghiu**. (Portret literar, "Cultura", 4 octombrie 1969).*

Mihai CIMPOI

C U P R I N S

Steaua	5
Coasta de drac	10
Badea Vasile Lupu	15
Coasa	26
Plugușorul	33
Sună clopoței	41
Soare în cărjă	49
Fântâna adună apă	54
Sfântu	64
Lebăda roșie	71
Mențiuni critice	78

Semnat în tipar: 30.01.1999

Format: 84x108 1/32

Coli tipar: 4,2. Coli editoriale: 2,9. Tiraj 2000 ex.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic.
str. P. Movilă, 35, Chișinău MD-2004. Comanda nr. 90175.

Ministerul Culturii, Departamentul Activități Editoriale,
Poligrafie, Aprovizionare cu Cărți, Biblioteci

Născut la 3 iulie 1941 în comuna Zeicani, județul Bălți, într-o familie de țărani. După absolvirea școlii medii se înscrie la facultatea de fizică și matematică a Institutului Pedagogic din orașul Bălți. După o jumătate de an este admis prin concurs—ca actor—la Teatrul dramatic din Bălți. Își continuă cariera actoricească la teatrul «Luceafărul» din Chișinău.

Primele sale nuvele au apărut pe paginile revistei «Nistru» în 1962. Din 1967 este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. În 1969 absolveste facultatea de regie a Institutului Unional de Cinematografie din Moscova, iar în 1975 devine membru al Uniunii Cineaștilor din Moldova.

Ca regizor și scenarist, a produs o serie de filme artistice și documentare: «O singură zi», «Colinda», «Povârnișul», «Casă pentru Serafim», «Țipătul păsării de noapte», «Fii fericită, Iulia», «Paralela 47», «Pământul nu uită», «Mama», «Surorile», «Codrii în toamnă», «Balada lemnului», «Vlad Ioviță» ș.a. Ca scriitor, publică trei cărți de proză și una de poezie. Este și autorul a două piese de teatru: «Alexandru Lăpușeanu» și «Cutremurul».

Unele lucrări literare și cinematografice sunt cunoscute și apreciate de către cititorii și spectatorii din Ungaria, Germania, Anglia, Polonia, Rusia ș.a.

În anii 1987—1989 activează în calitate de consultant la secția dramaturgie a US din Moldova; în 1989—1990—șef al Direcției arte și relații cu uniunile de creație a Ministerului Culturii; 1990—1994—prim-vice-ministru al Ministerului Culturii și Cultelor; 1994—1995—șef de secție al Uniunii Scriitorilor; 1995—1997—director al Centrului Național de Studii Literare și Muzeografie «M. Kogălniceanu».

Din anul 1997 este consilier prezidențial în problemele culturii și cultelor din Republica Moldova.

